



VIKTOR LABSKÝ

česká próza
na
www.carpe.cz

Rozcestí mimo civilizaci



Viktor Labský se narodil 13. 12. 1951 v Brně. Vystudoval UK v Praze. Díky znalosti sedmi evropských jazyků pracoval jako novinář, učitel, tlumočník. Od roku 1979 byl šikanován komunistickým režimem, proto v roce 1983 zvolil útěk do Itálie. Od roku 1984 žije v Kanadě. Tam pracoval pro Radio Canada International, ve Washingtonu D. C. pro Hlas Ameriky. V současnosti pracuje jako auditor.

Soubor devíti povídek a novel **Rozcestí mimo civilizaci** vyšel poprvé tiskem v roce 2007 v nakladatelství Carpe diem. Vznikl na základě osobních autorových cestovatelských zkušeností, a to na místech s nedotčenou přírodou. Příběhy tedy čtenáře zavedou na Aljašku, do Yukonu, do provincií Ontario, Alberta, Britská Kolumbie, do Velkého kaňonu v Arizoně, na západní pobřeží Mexika, na tichomořské ostrovy Maui a Fatu Hiva. Exotická lokalita v nich není scénou pro nečekaná dramata, nýbrž skutečným životním rozcestím.

Z RECENZÍ

Milovníci klasické prózy si přijdou na své. Nechybí překvapivá dramata, autorův sloh je naprosto bravurní a kniha se čte téměř sama.

www.kult.cz

Chtělo by se napsat, že ty příběhy jsou hravé, že se Labský vyžívá v překvapivých závěrech, které berou dech. Ale pod rouškou hravosti se ukrývá poselství mnohem hlubší. Hrdinové jsou nuceni volit z možností, které si nevybrali, které diktuje spontánní moc přírody.

www.nekultura.cz

Viktor Labský

ROZCESTÍ MIMO CIVILIZACI



2011

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Fetiš minulosti

Ivan se na pár vteřin zastavil a ohlédl se. Výhled byl nádherný – na vzdálený horský hřeben s pravidelným žebrovím, na pahorky údolí s pastvinami a tmavými skvrnami stád, na úzkou silnici, po níž přijeli. Hluboko dole, na přírodním parkovišti, stál bílý Ford Focus. Eva zřejmě zalezla dovnitř, protože ji nebylo nikde vidět. To je rozumné. Znovu ho bodla pochybnost, zda se zachoval správně.

Ale o co proboha jde? Za okamžik bude nahoře, udělá pár fotek a dolů doslova seběhne. Jde maximálně o 10 či 15 minut. Nic se přece neděje. Žádné nebezpečí jí nehrozí. Mrkl na hodinky – 14.46. Smrákat se začíná až po šesté, a kromě toho po silnici každou minutu projede nějaké auto, patrně místní usedlíci. Turisty tahle odlehlá výspa neláká, před celou hodinou to viděli jasně: v místech, kde končí kvalitní asfaltka a stojí varovná tabule „vstup na vaše riziko“, devět z deseti aut obracelo. Pokračovali zřejmě jen ti, kdo chtějí něco extra, kdo vyhledávají dobrodružství, námahu, primitivní podmínky, originalitu, kdo si zvykli na přírodě ověřovat svou odolnost. Následující kilometry byly chvílemi opravdu o nervy – prašná silnice jen pro jedno auto, nepřehledné zákruty, padající kamení a nepříliš nadějně vypadající svodidla na exponovaných místech. Skoro jako by opravdu opustili Ameriku, pomyslel si Ivan a přidal do kroku. Ale výčítku tím nezahnal. Ostatně, nebyla to obyčejná výčítka, bylo to cosi hlubšího, co se přes jeho odpor vynořovalo znovu a znovu, vždy nečekaně a s větší intenzitou než dříve. Bylo mu jasné, že to „cosi“ bude muset řešit, nevyhne se tomu.

Ale teď ne, teď ještě ne, skoro zaprosil v duchu. Vždyť co na tom, že mají různé názory, to je přece i v nejharmoničtějším vztahu normální. Až dosud se jim vždy dařilo najít kompromis, kupodivu ve věcech zásadních snáze než v podružnostech, připomněl si udiveně. Poslední dilema byla nepochybně

podružnost. Polezou nahoru čine? Tenhle snad tři sta metrů vysoký útes vypadal ze silnice jako obyčejný kopec porostlý suchým hloží. Evu výstup na něj vůbec nelákal, zvláště když po několika minutách chůze zjistila, že by kvůli tomu musela přelézat plot. Namítla celkem logicky, že jde o ohrazené soukromé území, a nakonec mu rozzlobeně řekla, že je cvok, a zamířila zpět k autu. Mrzelo ho, že ji nedokázal přesvědčit, ale hlavně se ho dotklo další potvrzení faktu, že Eva přírodu necítí stejně jako on, že se spokojuje s povrchem, zatímco on vždy touží vidět, poznat, zažít co nejvíce. Bohužel, jeho sklon rozebírat psychické pochody občas hraničí s citovou vivisekcí, připustil neochotně. Když se otočil podruhé, Eva už byla zpět u auta a dokonce mu zamávala. Proč tedy v něm přetrvává ta zvláštní hořkost? Je to prostě jeho žárlivá bezmocnost nad rozdílnou intenzitou přístupu k realitě? Je to předzvěst mnohem vážnějších úskalí v jejich vztahu?

Ještě několik kroků a do tváře mu narazil opojně čerstvý vítr. Byl na vrcholu. Přesně v 15.00. Obklopil ho třistašedesátistupňový prostor a tak na okamžik nevěděl, kam se podívat dříve. Na moře, samozřejmě, napověděl mu racionální vnitřní hlas, kvůli tomu to podnikl. Zadíval se do dálky – voda i obloha nad obzorem měly navlas stejný odstín. Vypadalo to, že se slévají. Ale zajímavější bylo dění kolmo dole. Sledoval mohutné vlny, spěchající k podnoží útesu, a napadlo ho, že jde o poslední vteřiny jejich existence, možná po mnohatisícikilometrové pouti. Vlastní srážku moře a pevniny sice neviděl, bránil mu v tom převis, ale slyšel mohutný dunivý náraz a zpět do moře se valila zpěněná protivlna, jež ovšem byla okamžitě přemožena, a vše se opakovalo, nevyčerpatelné defilé. Dokázal by se na to dívat hodně dlouho. Hodinky ukazovaly 15.12. Dvanáct minut uplynulo jako pár vteřin. Musí si pospíšet.

Vyjmul fotoaparát, nasadil panoramatický objektiv a postoupil na okraj, odkud se otevírala celá zátoka Kahakuloa z ptáčích perspektivy.

Jenže co to? Slunce ztrácí sílu a scénérie blyštivou barevnost. Vzhlédl a pochopil. Okamžitě dostal zlost sám na sebe, že se nepodíval na oblohu dříve. Stačilo být o minutu rychlejší a mohl mít přímo ideální záběr. Má čekat, až slunce opět vyhlédne? Bílá načechraná oblaka přicházela ze severu, stejně jako vítr a vlny, zdálo se, že jsou mezi nimi mezery, ale čekání by se mohlo protáhnout. Nedá se nic dělat. Zbabral to. Rezignovaně stiskl spoušť.

Automaticky pak pořídil ještě dva snímky rozeklaného pobřeží, mezi nimi skalnaté mysy různé velikosti s krajovým příboje. Byly to záběry, o nichž věděl, že bez slunce budou mít pouze dokumentární hodnotu. Pak se podíval zpět k autu. Jestlipak ho Eva vidí? Měla by. Ale proč sedí uvnitř? Ale co, třeba si pustila muziku, anebo se rozhodla, že se nalíčí. Anebo to může být signál, že se na něj zlobí, snad má za to, že mu to trvá příliš dlouho. Zamával oběma rukama, jako pták křídly, a pak se pokusil gestem naznačit, že se už vrací. Přitom si všiml, že dolů vede výrazná pěšina. Rozhodně to bude snazší a rychlejší než se vracet stejnou cestou. Ihned se po ní vydal.

Stezka byla strmá, takže během několika minut měl polovinu sestupu za sebou. Fajn, 15.20. V 15.30 bude zpět u auta, řekl si povzbudivě, když se na okamžik zastavil. Znovu ho napadlo, že by měl na sebe upozornit. Proto si dal záležet na své pantomimě. Přál si přimět Evu k tomu, aby z auta vystoupila. Nepodařilo se mu to. Je vůbec uvnitř? Ale kde by mohla být? Ledaže se někam schovala. To jsou hodně pitomý fóry, zahučel zneklidněně a současně ho zamrzelo, že si kvůli váze s sebou nahoru nevzal teleobjektiv. Podíval by se a hned by měl jistotu. Jenže kde by se mohla schovávat? Prohlédl si pozorněji okolí auta. Plošina s hrubým šterkem byla dokonale přehledná a prázdná. Pouze u vjezdu na silnici rostl rozlehlý keř s tmavě zelenými listy. Náhle ho napadlo jednoduché vysvětlení. Jestliže musela za potřebou – Eva je hodně stydlivá –, zvolila tenhle úkryt.

Ale vzápětí se stalo něco nepochopitelného. U auta se rozsvítila světla a hlasitě se rozeznělo bezpečnostní zařízení. Alarm. Co to znamená? Kdo to spustil? Kdo jiný než Eva, odpověděl si. U dálkového ovládače patrně zmáčkla červený knoflík. To se stává. Teď se přizene k autu a bude se snažit nepříjemné zvuky zarazit. Jenže Eva se neobjevovala. Světla se rozsvěcela a pohasínala ve vteřinových intervalech, auto pištělo, vrískalo a hýkalo. Co se tam sakra stalo?

Rozběhl se dolů a přitom mu hlavou letěly nejrůznější domněnky: Přepadl ji někdo? Nesmysl, nezastavilo tam jediné auto. Někdo tam dorazil pěšky? V tom případě by ho musel na silnici vidět. Spustila alarm omylem? Dost možná. Anebo je to všechno pokus o legraci? Červený knoflík je pro nouzové situace, napadlo ho, pro případ, že majitel auto nedokáže najít, třeba na velkých parkovištích. Na jakou vzdálenost to funguje? Asi třicet metrů. To znamená, že Eva je opravdu schovaná za tím tmavozeleným keřem a podle všeho to dělá schválně.

Tahle domněnka Ivana rozzlobila, takže ještě více zrychlil. Pěšinka se najednou odklonila na druhou stranu kopce, směrem k moři, auto mu zmizelo z očí a drásavé zvuky náhle ustaly. Zastavila to anebo je prostě pohlcuje skalní překážka? To je jedno, důležité je dostat se dolů co nejdříve. Jestli je to vtip, debilní, stupidní, idiotský vtip, ta to schytá, opakoval si zavile. Rytmické nárazy příboje, jenž zde zněl mnohem hlasitěji, sotva zaznamenal. Náhle si však uvědomil, že až dosud pevná pěšinka se mu během poslední desítky kroků vytratila pod nohama – zůstaly z ní jen ostré stupně na velmi příkrém svahu pár metrů od okraje srázu, za nímž kdesi dole duněly nyní neviditelné vlny. Co teď? Další postup vypadal riskantně.

Je třeba se vrátit, rozhodl se. Zlostně se obrátil, začal znovu stoupat a brzy musel používat ruce. Zastavil se. Došlo mu, že sešel z cesty. Kde je stezka? Rozhlížel se, zkoumal pečlivě každý metr okolního terénu, ale najednou nebyl scho-

pen ji objevit, jako by záhadně zmizela. Co je to za pitomost? Jen klid, všechno se dá zvládnout, opakoval si, jenže klidný být nedokázal. Je už 15.35, už dávno měl a mohl být u auta, pomyslel si rozladěně. Přitom měl pocit, že se proti němu v poslední čtvrt hodině všechno spiklo. Naprosto všechno.

Mechanicky udělal ještě několik kroků vzhůru a znovu se zastavil. Musí si rozmyslet každý pohyb, bez ohledu na čas, nařídil si. Spěch ho dostal do téhle situace a jen rozvaha ho z ní může vytáhnout. Všechno je tady, zatůkal si na lebku, jako by se o své pravdě pokoušel přesvědčit odlišnou bytostí, ustrašenou a náchylnou k panice. Koneckonců, dostat se zpátky opravdu nemůže být tak složitý problém, vhodné pokračování tu je, i když ukryté na ploše několika desítek čtverečních metrů. Zahnal pokušení vyřešit to co nejrychleji a lézt kolmo vzhůru. Zaklonil hlavu a prohlédl si svah nad sebou. Zdálo se mu, že jeho strmost s výškou narůstá. Stěna navíc končila bizarními útvary, připomínajícími figury s velkými hlavami a těly. Jako sochařská karikatura na obrovské vojáky stojící v těsném dvojřadu, pomyslel si. Ne, tudy se projít nedá. Musí směřovat doleva, odtud přece přišel. Dříve nebo později musí narazit na schůdnější terén.

Začal to uskutečňovat. Výška ho neochromuje, závratí netrpí, k bezpečnému postupu stačí dokonalé soustředění, mluvil sám se sebou. Jediné, co ho znervózňovalo, byla vlastní skála. Tvrdé a ostré, patrně korálové stupy, zůstaly dole, zatímco nyní se musel potýkat s porézní lávou. Každý kámen zkoušel nejméně pětkrát, než se odvážil na něj postavit. Některé z nich se přitom vyvalily ze stěny, nabraly rychlost a zmizely za okrajem. Dokázal si velmi plasticky představit, jak z výšky několika desítek metrů padají do moře. Ještě horší bylo to, že mnohé zdánlivě pevné chyty se mu pod prsty drobily v narudlý prach. Nyní mu bylo jasné, proč po těchto skalách nelezou ani ti největší dobrodruzi. Ale přesto postupoval vytyčeným směrem. Už to nemůže být daleko, uklidňoval sám sebe.

A najednou se rozpršelo. Uvítal to jako osvěžení a dešti nastavil tvář a ústa. Přitom si uvědomil, že už má dávno žízeň a že si s sebou nevzal vodu. Také nač? Na půlhodinovou vycházku? Automaticky se podíval na hodinky. 15.53. Vycházka se tedy nečekaně protáhla, pomyslel si roztrpčeně, je pryč už hodinu a půl. Co teď asi Eva dělá? Volá ho? Panikaří? Pokouší se přivolat pomoc? Jak? S její angličtinou? Když se to tak vezme, je to vlastně nečekaná a vhodná odplata za ty její triky. Čím dál více byl přesvědčen o tom, že se ukryla za oním tmavě zeleným keřem a všechno na něj nahrála...

Sakra! Polekal se a zaťal prsty do horniny, jen aby udržel rovnováhu. Jenže nohy mu uklouzly, upadl a s hrůzou pozoroval, jak se začíná nezadržitelně rozjíždět, jako na skluzavce. Křečovitě vzpřičil paty, na okamžik se zasekly, zadoufal, že to ubrzdí, ovšem pohyb už byl příliš rychlý – otočil ho tváří dolů. Roztáhl nohy a rozpažil, zoufale, ale kupodivu racionálně se pokoušel zvětšit třecí plochy, měly mu přitom posloužit prsty, nos, dokonce i jazyk. Neúspěšně. Marně.

Jeho tělo sklouzlo přes okraj srázu, ucítil, že je ve vzduchu a zavřel oči. Žádné vzpomínky na minulý život, jen ochromující strach a sekvence bleskových otázek beze slov: Jak dlouho poletí? Co přijde? Náraz na vodu nebo na skály? Přijde strašná bolest? Bude se topit? Jsou tohle poslední chvíle jeho života?

Ucítil dopad, před očima se mu smýkala rozmazaná hnědočerná abstrakce a opět se snažil něčeho zachytit. Nebylo to zapotřebí. Pohyb se nečekaně zastavil. Chvíli ještě ležel otřeseně a bez hnutí, tváří k zemi, připadalo mu, že se jeho mysl vznáší nad tělem jako ve stavu beztlíže, prohlíží ho a zkoumá. Žádné poranění nenalézá, zvedl tedy hlavu.

Teprve nyní jím prokmitla bolest.

Krk. Chytil se za něj oběma rukama a podařilo se mu docílit toho, že bolest přestala sílit. Pak se pokoušel rozmasírovat její ohnisko a zdálo se, že se mu to opravdu daří.

V hlavě se mu rozjasňovalo. Dokázal se otočit na záda a posléze se posadil. V ústech cítil krev a jakousi jinou protivnou chuť. Vyplivl odporný chuchvalec a vzpomněl si, jak brzdil nosem, jazykem a snad i zuby. Vyzrazil si nějaké? Jakýkoli pohyb jazyka byl nesnesitelně palčivý, musel toho nechat. Zuby? Co teď záleží na zubech!

Co nohy? Nezlomil si je?

Ohmatal si kolena a holeně. Byly potlučené a bolestivé na dotek, z odřenin prosakovala krev. Podvědomě čekal nějaký hrozný objev, třeba úlomky kostí ve svalech a hmatatelné přes kůži. Blbost, okřikl se, to by bolelo jinak. Má jen špinavé odřeniny, to je toho. Kde je? Co ho vlastně zastavilo?

Podíval se pozorně kolem sebe a získal dojem, že přistál v jakési jámě, jen o pár centimetrů širší než jsou jeho ramena. Podobnost s čerstvě vykopaným hrobem byla natolik sugestivní, že se bezděky otrásl. Kde se tu vzala taková jáma? – pokoušel se vyburcovat svou představivost. Neocítl se nakonec v nějakém jiném světě, jako v nějakém filmovém hororu? A třeba je to všechno jen sen, z něhož se brzy probudí?

Po několika neúspěšných pokusech se mu podařilo vstát. Jeho hlava byla nyní na úrovni okolní půdy. Ven vidět nemohl. Hloubka? Asi 180 centimetrů. Další podobnost s hrobem. Opravdu, byl v jakési podlouhlé dutině s měkkým mazlavým dnem a hlinitými stěnami. Přímo nad hlavou se mu tyčila tmavá svislá skála, z níž crčela voda a občas sletěla sprška kamení. To mu připomnělo, že zde nesmí setrvávat.

Nahoru? Vyloučeno. Dolů? Trhlina se vůčihledně zužovala a prohlubovala. To také není cesta ven. A do stran? Zkusil několik způsobů – bezúspěšně –, ale nakonec to vyřešil. Na nejužším místě se vzepřel na loktech jako na bradlech, rozkomíhal nohy jako při cvičení, přitom mu došlo, jak hloupě to asi vypadá, ale na rozptylující myšlenky nebyl čas, soustředil se na švih, teď!

Vymrštil obě nohy vpravo a převalil se na okraj. Výborně, tohle zvládl.

Dlouho neodpočíval a už z kleku se rozhlížel. Podobných puklin, jako byla ta, z níž se právě dostal, zde bylo více, napočítal jich osm. Zase stejná deprimující asociace – řady vykopaných, společných hrobů. Pitomost, musí pozorovat a uvažovat bez emocí, nařídil si, jinak se z téhle patálie nedostane. Trhliny vyhloubila voda, jež se nyní řítila z převisu nad jeho hlavou. Déšť sílil a jeho postavení bylo velmi vratké. Kdykoliv mohl uklouznout. To by tak chybělo, aby se znovu zřítíl, pomyslel si s hrůzou. Tentokrát by to nemuselo dopadnout tak šťastně. Hřmící oceán slyšel docela nablízku.

Co je třeba udělat, věděl hned. Musí se dostat z téhle hromady mazlavé zeminy na pevnou skálu. Každý krok je nutné pečlivě připravit, opakoval si, jako by mluvil se slabomyslným žákem, nespěchej, nebo se teď opravdu zabiješ. Špičkou kdysi bílé maratónky si vždy vyhloubil důlek a postupně ho rozšířil tak, aby mu mohl svěřit svou váhu. Podobalo se to postupu ve firnovém sněhu.

Před ním se rozevřela nová trhlina, podstatně širší než ta, ve které uvázl. Byl to přímo horský žlab bombardovaný sprškami kamení. Propána, to byla klika, vydechl stísněně, tady by ho nic nezarazilo. Dostat se přes překážku znamenalo další problém. Bez ohledu na riziko, že ho zasáhne větší kamenná lavina, se rozhodl pro jistotu, a proto se vpřed soukal doslova po centimetrech, jako na minovém poli.

Podařilo se mu to. Přešel. Vzápětí se chytil ostré skály a s povděkem zaznamenal, že je to opět tvrdý korál. A co dál? Musí se rozhodnout, zda se vydá nahoru nebo dolů.

Z nového stanoviště opět viděl moře. Z deštivé clony se valily šedivé vlny. Rozbíjely se s výhrůžným rachotem. Proto jeho prvním impulsem bylo dostat se od nich co nejdale a začal hledat cestu vzhůru. V téměř svislém korálovém útesu byla spousta otvorů, malých i větších, jež by mu mohly pomoci při výstupu. Ale počkat, řekl si, jakmile se pro tuhle možnost jednou rozhodne, spálí za sebou všechny mosty. Co když – vlastně dost pravděpodobně – po pár metrech pevná

skála skončí a přijde zase lávová suť smíšená s hlínou, nyní navíc rozmoklá a kluzká jako led. Pak by nemohl ani nahoru, ani dolů.

Ivan se posadil. Tuhle situaci je třeba dobře promyslet. Jedna věc je jistá, připustil neochotně a vůbec poprvé, vlastní silou se z téhle pasti nedostane. Je 16.50. Je tedy pryč dvě a půl hodiny. Eva už určitě vyvolala poplach. Když jí o něco jde, umí být výřečná a přesvědčivá. Zaplať pámbu, jsou v Americe a ne někde v Hondurasu, takže přivolaná policie přijede během několika minut. Budou ho hledat. Možná, že ho už hledají. Nejde o nijak rozsáhlou lokalitu, na její pročesání bude stačit pár lidí. Ani na kopci, ani pod ním ho nenajdou. Usoudí tedy, že se zřítil na druhou stranu, do moře, a začnou ho hledat za pomoci lodí. Takže je rozhodnuto, Ivan vstal. Musí dolů a musí ještě za světla najít místo, kde ho nepřehlédnou.

Pozpátku, s tváří těsně u skály, sestoupil asi o dvacet kroků a vtom zjistil, že přestalo pršet. To je dobré znamení. Zastavil se, aby se rozhlédl. Scénérie, kterou spatřil, ho přeplnila úžasem, závratí z velkolepého přírodního divadla, vědomím lidské nepatrnosti. Přímou a doslova cítil, jak mu vizuální vjem doznívá v mozku, na lýtkách a v kostech. Držel se totiž jedné z příkrých skalních stěn, jež ze tří stran tvořily tmavou a nehostinnou rokli. Ze čtvrté strany do ní vnikal oceán a na jejím dně zuřil boj, ustavičný, hlasitý, nelítostný. Gejzíry pěny se vzpínaly do výše, vypadaly jako bílá chapadla, jako bělostný oheň, ponuře svítící na černém pozadí. Ze skály ve středu rokli, připomínající vypouklé čelo obrácené k moři, vyrážely vodopády jako z chrliců katedrály. Kalná voda při letu ztrácěla soudržnost, měnila se v rozervané vlající šerpy a hluboko dole se nořila do živelné vřavy.

Ivanovi došly souvislosti. To, co odsud vypadalo jako chrlice, byly trhliny, pukliny a žlaby, přes které se před chvílí dostal. Tam, právě tam, skončil naprosto zázračně jeho pád. Neuvěřitelné, zhluboka oddechoval a jen velmi nedokonale se pokoušel setřást ohromení. Takhle blízko záhubě ještě

v životě nebyl. Nebyl? Vlastně ano. Jenže jinak. Před devatenácti lety, v Jugoslávii. Ale na takové vzpomínky teď není čas, vzpomatoval se. Je třeba jednat. Za hodinu tu bude naprostá tma.

Nemilosrdně potlačil emoce. Sestup na dno je pravděpodobně neproveditelný a naštěstí pro něj nežádoucí. Do téhle rokle, plné záludného vření, se žádné plavidlo neodváží. Jeho šance je zůstat na této úrovni a přesunout se k otevřenému moři, aby ho bylo zdaleka vidět.

Ještě ani nedomyslel, a začal plán uskutečňovat. Přitom ho překvapilo, jak mu to šlo snadno a rychle. Je v tom nějaký nový úskok? – násilím vyburcoval svou bdělost. Zastavil se a pozorně prohlížel úsek, který ho čekal. Neobjevil nic podezřelého. Stačí postupovat ve stejném, místy narezlém pruhu skály, otvory a nevelké police se pravidelně střídají, jako okna a balkóny na fasádě budovy. Co by se mu tady mohlo stát? Pozor, pozor, okřikl se, a kdyby to bylo možné, pověřčivě by poslední myšlenku vzal zpět. Opatrnost je namístě, ale příliš mnoho představitivosti může být na škodu.

Pokračoval a už se nezastavoval a nerozhlížel. Náhle na něj narazil poryv větru. Byl nečekaně silný a chladný. Ivan se před ním ukryl do nejbližší dutiny. Hned mu bylo jasné, že svého cíle dosáhl. Před ním se prostíralo otevřené moře, mnohem světlejší než v rokli či v průchodech mezi skalisky, podvečerní, šedavě zelené, poseté bílými čepicemi, ale bohužel dokonale pusté a lhostejné.

Podíval se na hodinky. 17.06. Před dvěma hodinami byl na vrcholu, vlastně ne, to už běžel dolů, vzpomněl si s námahou, jako by šlo o vzdálenou minulost. Tak, teď nezbývá nic jiného než čekat, řekl si rezignovaně. Byl tomu rád i nerad. Věděl, že činnost má na něj blahodárný vliv. Nespoléhat na jiné, jen na sebe, to byla vždy jeho devíza.

17.10. Jenže co se tu dá dělat? Vylepšit své postavení? Dokonce ani to ne. I kdyby vybíral půl hodiny, lepší úkryt před větrem by asi nenašel. A navíc jde o místo s přímo ideálním

výhledem – dolů, k obzoru, do stran, na kilometry daleko. Jen kdyby se tady něco objevilo. Nějaká loď, bárka, člun, kajak, cokoliv. A jak na sebe upozorní? Jedině křikem a máváním. Ovšem nemá cenu si nic nalhávat. Zahlédnout ho můžou jen ti, kdo po něm budou pátrat, nikdo jiný.

17.12. Došlo mu, že se chová neuroticky. Tohle nejde, řekl si rozhodně, přece se nebude dívat na hodinky každé dvě minuty. Žízeň se dá vydržet, stejně jako bolest potlučeného těla. Jak však zaměstnat příliš rozjitřené vědomí?

Eva, napověděl si. Ano, to je nejlepší způsob. Co asi teď dělá? Jistě už dávno vychrlila na policisty své obavy. A co přišlo potom? Co policisté dělají s osobou, s níž se jen tak-tak domluví, která je přesto pošle do akce, a pak se nervově zhroutí? Odvezou ji na ambulanci, kam jinam, odpověděl si, a tam jí dají nějaký prášek na uklidnění. A kde je tady nejbližší nemocnice? Jak je to daleko? – bez zájmu si kladl další mechanické otázky. Patrně v Lahaině. Dvacet či pětadvacet kilometrů odtud.

17.21. Znovu si prohlédl hladinu všemi směry. Nic. Vodní plocha očividně tmavla a na sporadických oblacích se objevily rudooranžové šmouhy zapadajícího slunce. Představil si své postavení uprostřed impozantního pobřežního útesu. Jak je asi vysoko? Třicet metrů? Čtyřicet? Víc to nebude. Jako kluk tolikrát četl o trosečnících marně vyhlížejících loď, ale nikdy se do jejich pocitů nedokázal dost dobře vcítit. Snad za to mohla plytkost dobrodružné literatury, protože bylo jasné, že to s hrdiny dobře dopadne. Jak to dopadne s ním? Jistota, kterou cítil snad jen před deseti minutami, byla pryč. Vypadá to, že zde bude muset přečkat dlouhou noc. Vše na světě je vlastně odrazem našeho subjektivního stavu, povzdechl si, proto ho nikdy předtím nenapadlo, jak nekonečné očekávání spojené s hrozbou bezbřehého zoufalství obsahuje jednotvárná nesmírnost moře.

Skoro se polekal rozkladnosti vlastních úvah. Co to s ním je? Cožpak takhle má reagovat člověk, který jen neuvěřitel-

nou náhodou přežil smrtelný pád? Vlastně kdo ví, možná že se tak projevuje klinický šok. Jakkak se následky takového traumatu asi léčí? Neměl nejmenší tušení. Ovládl ho malomyslný pocit, že se za sedmačtyřicet let života nic nenaučil, že ničemu na světě pořádně nerozumí a nejméně ze všeho vlastnímu nitru. Co vlastně kdy dokázal? Od Západu si tolik sliboval – svobodu a profesionální úspěch. Pravda, opojná osobní svoboda přišla hned, jakmile se finančně osamostatnil, ale úspěch? Rozhodující kroky stále odkládal a omlouval sám před sebou – až se naučí anglicky, až se naučí ještě lépe, až se přestěhuje do New Yorku, až se přizpůsobí, až si najde práci v příbuzném oboru... Jenže je konečně třeba mít odvalu a otevřeně si přiznat – Amerika o jeho umělecké fotografie nikdy nestála a nestojí. Její vkus je diametrálně odlišný. Sem tam uplatnil fotku v některém časopise, ovšem za devatenáct let jich byl sotva tucet. Knižní vydání? Připadalo mu, že by bylo snazší prorazit pěstí pancéřování torpédoborce. Nakladatelům připadaly jeho fotografie příliš staromódní, jiným příliš realistické, některým zase málo spontánní... ach, pitomci, pro které je komerční jméno autora jediná směrodatná hodnota.

V dálce, v hodně velké dálce se objevila světla jakési velké, nejspíše nákladní lodi. Kam asi pluje? Kolik je hodin? Bylo už tak šero, že musel osvítit display. 17.56.

Je třeba si dát nějaký duševní úkol, asi podobně jako by byl vězněn v samotce. Jaký úkol? Eva, odpověděl si nelítočně, problémy spojené s Evou, s touto společnou dovolenou, od níž si tolik sliboval. Přesto mu dalo hodně námahy, aby se přiměl uvažovat vytyčeným směrem. Proč se rýpat v tom, co hapruje, když s ní prožil tolik pěkného a romantického? Vždyť je tolik oblastí, ve kterých si rozumějí přímo ideálně! Ale nepovolil a zřetelně cítil, že to je to pravé, že nyní má čas a potřebný nadhled a že to brzy půjde snadněji. Přiletěla z Prahy do New Yorku na jeho pozvání. Byl pyšný sám na sebe, že jí to umožnil. A pak velké překvapení: vzal ji

přes celý kontinent do San Franciska a mnohem dál, do Honolulu. Samozřejmě, chtěl od ní slyšet díky, chválu, slova obdivu a lásky. To všechno přišlo, a kromě toho také její prozaické tvrzení, že cestovní kanceláře v České republice dovolenou na Havaji nyní už běžně nabízejí, že už to není nedosažitelná exotika jako dříve. Chtěl se jí zeptat, zda by si takovou dovolenou mohla dovolit ze svého středoškolského platu, ale taktně tuto otázku spolkl. A hned během prvního týdne, který předplatil v rezortu v Kailua na Oahu, se dostali do pŕtky týkající se hodnocení emigrace. Řekla mu, že nikdo utíkat nemusel, ti, kdo emigrovali, šli za lepším, a proto nemůžou očekávat, že se jim národ bude klanět. Ovládl se, nechal neplodné argumentace a odvedl řeč jinam. Ale nárazovým plochám se nedokázali vyhnout, skoro jako by je kontroverze osudově přitahovala. Při návštěvě nádherné botanické zahrady v Hoomaluhia se dostali do sporu, co se mělo udělat s bývalými a nynějšími komunisty. Zakázat, postavit mimo zákon, prohlásil nesmiřitelně, důsledně dekomunizovat, podobně jako Německo denacifikovalo, tvrdě trestat, těm, kdo kdysi působili v komunistickém aparátu, se měla doživotně zakázat veřejná činnost. Ale to by se odrazilo na naší ekonomice, namítla, životní úroveň by šla dolů. A Evropa by nás možná ani nepřijala, když bychom si počínali tak krvelačně, jak navrhuješ. Víš, tys odešel do demokratické země, řekla mu asi o dvě hodiny později, čímž potvrdila, že také v ní neuzavřená debata stále hlodá, ale z nás dvou jsem to já, kdo má demokratičtější názory. To ho popíchlo. Demokracie neznamená promíjet zločiny a nad spáchaným násilím velkoryse mávnout rukou. Jenže Eva měla připravenou odpověď, možná, že to dokonce byla oficiální verze jistých kruhů z domova: Nemyslíš, že bude lepší, když budou podnikat a pracovat, aby napravili to, co způsobili? Zdálo se mu, že jejich potyčky nabývají každým dnem na razanci. Ne, rozhodně to nebylo jen zdání. A dnešní spor při snídani, to byla už bezmála hádka. Zhruba od šedesátých let, řekla Eva, jako by mluvila se svými studenty,

nepředstavoval sovětský komunismus pro Evropu bezprostřední hrozbu. – To myslíš vážně? Jak jen můžeš něco takového tvrdit? zareagoval zděšeně. Pak zkusil argumentovat, podle vlastního přesvědčení věcně a relativně klidně: co rok 1968? – co expanze do Třetího světa v sedmdesátých letech? – co snaha o komunistický puč v Portugalsku? – co Helsinky v roce 1975 a podvodný proces uvolňování napětí? – co rok 1979 a vpád do Afghánistánu? – a zákaz Solidarity v roce 1981? – a rakety středního doletu namířené na všechna větší západoevropská města? – Co na mě řveš? ohradila se. – Promiň. – Pak mu zdlouhavě a frázovitě odporovala, a on se současně vztekal a usmíval, protože mu připomínala dítě, jež se nechce přiznat k evidentnímu prohřešku. Cožpak nikdy nežila v reálném socialismu? Žila, ale šlo se proti tomu obrnit. Cožpak zapomněla, jak se všemocný stát pletl každému občanovi do života? Nezapomněla, ale na světě jsou horší věci než socialismus. – Jmenuj mi je, buď tak laskavá! – Nemoci, jako například rakovina a AIDS, podvýživa a hlad. – Nedokázal zastříť své zklamání nad rozhledem středoškolské profesorky z Brna, podráždění nad neprorazitelností její domnělé pravdy, nad pohodlností a tupostí konvenčních postojů vydávaných za vrchol tolerance. Tím skončila jejich snídaneň. Akutní rozčarování ho pak neopouštělo ještě dlouho, navzdory pohádkové pláži v Kahana. Kdy se zase chytanou? Co to bude příště? A jak to skončí? Je to tak, jak Eva říká, a on nedovede být tolerantní a velkomyslný? Ale vyčítá snad někdo Židům, že ani po půlstoletí nedokáží tolerovat nacistickou genocidu, velkomyslně odpustit a už nevzpomínat?

Před ním blesklo světlo, a to Ivana vzpamatovalo. Znamená to, že ho hledají? Bylo by načase, vždyť je mu zima, má hroznou žízeň a je po všech stránkách vyčerpán. Záblesk se opakoval, ale ihned mu bylo zřejmé, že je příliš vysoko a že pochází od letadla. Zklamaně a pozorně naslouchal.

Jen známé a pravidelné údery příboje. Vítr ustal, ale co z toho? Pak rozsvítil display: 19.12. Získal tedy něco přes

hodinu, ale zároveň na to spotřeboval spoustu duševní energie. Co má však teď udělat pro účinné odvedení myšlenek? Možná, že nejlepší by bylo pokusit se o spánek. A co když se v důsledku toho mine se svými zachránci? Budou ho však hledat v naprosté tmě? Co když jsou přesvědčeni, že se zřítíl do moře? V tom případě to jistě odloží na ráno, na hledání mrtvého těla je času dost.

Ivan zavřel oči a byl odhodlán, že si spánek či umělou mdlobu vynutí vůlí. Jenže prostý fakt semknutých víček měl na něj úplně opačný účinek – mnohem palčivěji cítil své poraněné tělo, oteklý nos, kterým už nemohl dýchat, strnulý krk znemožňující pohyby hlavy, tupou bolest v týle, okoralá ústa s chutí staré krve, neustálé a přitom nepřirozené puzení na moč. Jak to jen vydrží až do rána? A co když se tu žádná loď neobjeví ani pak? Taková představa je děsivá, šílená, zruďná. Vyloučeno. Musí ho hledat. Proč by to bylo vyloučeno? Jak na dalších nekonečných dvanáct hodin prodloužit odolnost těla? Jak se bránit fantómům, které produkuje jeho vlastní vědomí? Z čeho načerpat posilu? Zdálo se mu, že nikdy v životě nebyl tak na dně jako nyní.

Že nebyl? – prudce otevřel oči. Ale ano. Byl. Před devatenácti lety v Jugoslávii, tehdy, když málem přišel o život. V duchu těžce počítal. Bylo to přesně před devatenácti lety, dvěma měsíci a šesti dny, v noci z 11. na 12. srpna. Tehdy se v jugoslávském Ankaranu odhodlal spálit za sebou všechny mosty a plavat přes hranici dvou světů. Vzpomněl si, jak hodinu před půlnocí vstoupil do noční vody a tiše plaval od břehu, aby zmizel ve tmě. Přitom doufal, že ho neobjeví superrychlá pobřežní policie. Teprve ve vzdálenosti asi tři set metrů se obrátil směrem k matné záři na obzoru, to svítil terstský přístav, a dal se do plavání naplno a přitom metodicky, jako do těžké práce rozvržené na tři hodiny. – Ivan se zastavil a váhal, zda má ve vzpomínkách pokračovat. Tahle epizoda, tak důležitá v jeho životě, se mu dokonale zprotivila, protože ji na požádání vyprávěl. Kolikrát? Dost možná

celkem stokrát, pokaždé skoro stejnými slovy. Jenže teď je to jiné, dnes ji bude vyprávět sám sobě. Nejasně cítil, že minulost zavazuje, že získala nečekanou schopnost inspirovat a posilovat. Prudce zatoužil po osvěžujícím a dezinfikujícím doteku slané vody. Jadran a Pacifik mají v tomhle ohledu mnoho společného – vysokou salinitu, jejich voda nádherně nadnáší, i hubený člověk v ní může ležet bez pohybu. Pravda, štípe do očí, zvláště v součinnosti s únavou a nevyspáním, ale to se dá vydržet. – Ze začátku ho svíral strach, vždyť překračoval ilegálně železnou oponu, a ti, kdo ho chtěli zadržet na Východě, mu mohli postavit do cesty neviditelné a záludné překážky, třeba obrovské sítě ode dna až k hladině a zasahující mnoho kilometrů do moře – Ivan se pousmál nad svou tehdejší naivitou. Svým odpůrcům prisuzoval bezmála nadlidské schopnosti, připadalo mu, že ho právě pozorují infračervenými dalekohledy a že ho každou chvíli může oslnit reflektor policejního člunu. Pravidelnost a intenzita pohybů – mohutné nadechnutí, odraz a skluz, ještě jedno tempo pod vodou, nadechnutí, odraz, skluz, tempo – mu vyhnala tísnivé myšlenky z hlavy, a když odvážně proplul mezi dvěma rybářskými bárkami, vzdálenými od sebe asi padesát metrů, změnil svůj styl na kraul. Díky tomu se dostavila nečekaná euforie, zdálo se mu, že už zvítězil a že asfaltově černé moře je jeho živel, kterým proniká různými tempy, hladce a elegantně jako delfin. Pravidelnému hučení v uších zprvu nevěnoval pozornost, vlastně ho ani nevnímal. Vzpamatovalo ho až to, když zvuk zesílil a zaútočil mu na ušní bubínky. Zvedl hlavu a strnul. Blížila se k němu vysoká strmá příď zaoceánské lodi a nad ní čnělo několik pater rozzářených světel, jako mrakodrap proti noční obloze. Déle se nedíval. Hrál oběma rukama za sebe, zlomil se v bocích a kolmo se potápěl do černého neprůhledného prostoru. Dunění šroubu mu rostlo nad hlavou, jako valící se lavina, záhy překročilo práh bolesti a pohánělo ho k nadlidskému úsilí, zabíral ze všech sil, hlouběji, rychleji, ještě rychleji. Zastavil ho až nedostatek kyslíku,

kolem hlavy se mu začínala stahovat strašlivá rozpálená ob-
ruč. Přepílala už loď nad ním? To nevěděl, ale ve spáncích
mu bušil perlík, musí rychle nahoru. Prudce zabral rukama,
nohama odkopl tuhou masu vody a na krátký okamžik měl
pocit, že je orangutan, který leze na strom. Vědomí vlastního
pracujícího těla však vzápětí zmizelo, ze tmy kolem sršely
palčivé jiskry, rudé, zlaté a nesnesitelně bílé, celé snopce
a spirály, v mozku se mu rozžihaly trýznivé detonace a za-
plavovaly ho oslnivým světlem, ale v té bílé oslepující poušti
nebylo nic vidět, jen stále intenzivnější jas...

Ivan těžce a chrčivě oddechoval, úplně jako by se byl do-
konale ztotožnil s živou vzpomínkou, a netrpělivě čekal, kdy
tato uměle navozená výheň vybledne. Došlo k tomu brzy,
jenže k normalitě se jeho dech nevrátil. Slyšel se – v průduš-
kách mu pískalo, jako by měl záduchu. Co to jen může být?
Připadal si jako urččený starý pes. Jestliže to takhle půjde dál,
tak se rána snad ani nedočká, pomyslel si ironicky. Má dál
jen nečinně sedět? Nebylo by lepší pokusit se o záchranu?
Jenže jak?

Rozhlédl se a zaznamenal, že tmu nyní trochu ředí srpek
měsíce na východní obloze, slabounký a nesmělý, a ještě více
nesčetné plejády hvězd na západě. Připomněl si snímek, který
pořídil z vrcholu – velká zátoka Kahakulua. Nemůže být od
ní daleko, sotva několik set metrů, dost možná, že ho od ní
dělí jediná skalní stěna, možná jeden jediný mys. A i kdyby
tam byly mysy dva, je to stejně na dosah. V Jugoslávii byl
připraven na šest kilometrů, a nakonec musel uplavat nej-
méně dvanáct. Rozrušeně počítal: několik set metrů, dejme
tomu kilometr, a pak další kilometr zátokou až ke břehu. Dva
kilometry! Pouze dva kilometry ho dělí od civilizace, od zá-
chrany. Jenže tohle není Jaderské moře, namítl v něm jakýsi
cizí hlas, tady jsme uprostřed Pacifiku a tady nikdo se zdra-
vým rozumem v noci do moře neleze. Jenže zdravý rozum?
Co to je? Je vůbec možné si ho zachovat v jeho situaci? Po
tom, co dnes přestál? – Jenže dva kilometry, to je nejméně

hodina ve vodě, spíše víc, namítl nemilosrdný oponent, zapomněl snad, že mu už není osmadvacet? Není vůbec o čem diskutovat, připojil kategoricky kdosi třetí, schůdná cesta do moře tady neexistuje. Čili dva proti jednomu, návrh se zamítá.

Ivan stiskl tlačítko a před ním se objevil nemilosrdný údaj – 19.54. Teprve? Má pokračovat ve své uprchlické odyseji? K čemu? Čas při ní plyne zoufale pomalu. Nebylo by účelnější prozkoumat cestu dolů?

Bylo, rozhodl se impulzivně. Když to nepůjde, vrátí se. Vysunul se ze svého úkrytu a – málem se zřítíl dolů. Udržel se jen díky prstům. Nohy, zapomněl na své zdřevěnělé nohy, blbec, vyčinił si. Není to signál, že se má plánu vzdát? Ještě ne, nařídil si. Musí se rozcvičit, to je všechno.

Všechno to nebylo. Nemotorné rozcvičování mu působilo ostrou, chvílemi nesnesitelnou bolest. Snažil se ji lokalizovat. Krk, samozřejmě, krční páteř, to je nejchoulostivější a nejzranitelnější část těla. Jenže kdyby měl zasaženu páteř a tím i míchu, žádným úsilím vůle by se nedokázal rozhýbat, usoudil logicky. Nebud' měkkej! To byl tátův oblíbený pokřik na běžeckých závodech, když viděl, že Ivan už nemůže. Vždy zapůsobil. Nebud' měkkej, opakoval si, když se ujistil, že se mu do nohou vrátil cit. Ovšem náhle se mu vůbec nechtělo opustit toto bezpečné a relativně pohodlné místo a vydat se do neznáma. Znamená to velké riziko, přímo hazard... Rozvaděné hlasy v jeho představě opět ožily.

Dost, konec, nechte mě na pokoji! – zařval na ně v duchu, otočil se na břicho a nohama hledal opory. Našel je bez potíží, a pak další a další. Byl to pevný a členitý korál, kdysi dávno patrně zemětřesením vyzdvižený nad hladinu. Poměrně rychle dorazil na rozměrnou a plochou polici. Byla nejméně deset metrů dlouhá a – to bylo důležitější – asi dva metry široká. Kdyby byl chtěl, mohl by se po ní projít vzpřímeně. Ale to by byla trestuhodná neopatrnost.

Trochu si odpočinul a chystal se stejným způsobem pokračovat. Hned na prvních metrech poznal, že se podmínky

dramaticky změnil. Skála zde byla dokonale svislá, třebaže i nadále poskytovala spoustu opor. Připadlo mu, že jde o obrovskou, vertikálně vztyčenou voštinu. Ovšem do takového terénu by se normálně neodvážil ani za plného světla. Zastavil se.

Oceán byl už skutečně nablízku a v jeho oddechování se dal vysledovat pravidelný a monumentální rytmus – nejprve výrazně energický úder, po něm syčivá vývěva vzpínající se tříště, sekvence krátkých tlesknutí, a nakonec zurčení nesčetných bystřin. Podíval se dolů a navzdory temnotě rozeznal rozevláté rubáše pěny. Pokoušel se odhadnout, jak může být asi vysoko. Byl to těžký úkol. Deset metrů? Patnáct? Dvacet? Vzápětí na lýtkách ucítil hebké a vlahé pohazení – kapičky tříště dosáhly až k němu. Bylo to obcerstvující a zároveň signál, že skála bude nyní čím dál mokřejší.

Kam vůbec chce dojít? Podivil se nad tím, že si tuto základní otázku dosud nepoložil. Dovolil potlačenému strachu, aby ho přemohl, a vrátil se zpět na plošinu. Ve slabém měsíčním světle vyhledal nejlepší místo. Mohl na něm sedět s nataženými nohama a opírat se zády o skálu. Pravda, výčnělky na ní byly všude velmi ostré, takže pozici musel často měnit. Ale i to je vlastně dobře, řekl si, alespoň mu tělo opět nestrne. Ve srovnání se stanovištěm, které měl zhruba o deset metrů výše, to byl určitě pokrok. Jeho neklid měl tedy opodstatnění a riziko se vyplatilo. Co však má podniknout proti narůstající žízni? Naposledy pil... kdy to vlastně bylo, snažil se vzpomínout si, i když věděl, že se tím vlastně týrá. V autě, před výšlapem, který neměl trvat déle než půl hodiny. Proč si tu láhev proboha nevzal s sebou?

20.33. Teprve? Jak jen běh času výrazně zrychlit? Jak a čím nahradit potřebu tekutin? Kdesi četl, že to vlastně není nedostatek vody, co trápí žíznící organismus, nýbrž nedostatek minerálů. V tom případě by měla pomoci i mořská voda. Alespoň jeden doušek. Vzpomněl si na obcerstvující pohazení vodní tříště. Možná, začal fantazírovat, že by mohl se-

stoupit o něco níže, aby ho vlny celého postříkaly. Znamenalo by to úlevu. Na práci stejně nic nemá a provést by se to dalo. Bezpečně? To sotva. Ale co na tom? Mohl by uklouznout anebo může přijít jedna větší vlna a smete ho dolů. Kam by v takovém případě asi dopadl? Do vody a navíc do hlubší vody? Na čepele skalisek? To ho vzpamatovalo.

Vrátil se k racionálnímu uvažování a sám před sebou se styděl za kratičký výpadek. Skoro každá skála je utvářena stupňovitě, u podnoží velkého bloku často bývá cosi jako sokl, hlubší voda následuje až pak. Připomněl si vzrušující výlet v gumovém člunu podél liduprázdného a divoce rozeklaného pobřeží Kaena. Udělal přitom přes tři desítky fotografií. To bylo... před třemi dny.

20.59, konstatoval unaveně. Za devět hodin bude svítat. Nekonečných devět hodin. Jak se osud umí nečekaně zvrtnout, zanaříkal v duchu. Před třemi dny ho útesy jako tento vábily jako bezstarostného turistu, jako estéta, vyhledávajícího co nejkurióznější společná díla lávy, polypů, deště, slunce a vln, kdežto dnes, čistě hrou náhody, je k jednomu z nich prakticky přikovaný, rozedraný ubožák, z posledních sil usilující o přežití.

Z posledních sil? Nesmysl, otrásl se, sil má člověk vždy mnohonásobně víc, než si myslí. Hlavní je motivace. Před devatenácti lety, když v euforii ztratil směr, zaplul daleko na moře a jen o vlas unikl záhubě. Potom se musel vrátit k pobřeží. Trvalo mu to přes půldruhé hodiny, jak byl demoralizován, vydané síly mu citelně chyběly, náhle mu bylo všechno jedno, chtěl prostě někde přistát, kdekoliv, a spát. Spát, žádal jeho vyčerpaný mozek, jak by ne, vždyť už plaval přes tři hodiny, a navíc to byla pro něj už třetí noc za sebou beze spánku. Abstraktní vidina svobody byla náhle tak bledá proti obyčejné fyziologické nutnosti. Co způsobilo, že hrabal dál a navíc ještě další tři mučivé hodiny? Samozřejmě, věděl, že mu jde o všechno, proto se zkoušel obelstít nejružnějšími způsoby. Jednu dobu si stále dokola opakoval magická jména Maui,

Kauai, Oahu, Bora Bora, Fatu Hiva, Rarotonga a představoval si pláže s bělostným pískem a kokosové palmy a utvrzoval sám sebe, že cesta k nim vede jediné tudy. Znovu se viděl, jak plave a stále častěji se obrací na záda, stále častěji si masíruje lýtkové svaly, zatímco všechno kolem je neprůhledně černé – voda i pobřeží. Byl to pro něj nejhroznější úsek. Na břehu nebylo vidět jediné světlo, zřejmě se tam táhl les, což v něm vyvolávalo dojem, že vůbec nepostupuje. Znovu a znovu musel odrážet čím dál silnější pokušení se vzdát. A pak mu představitel provedla strašidelný kousek – náhle se viděl, jak ho předvedli na policii, vyslýchá ho policista, který vypadá jako mladý Stalin, on tam sedí jen v plavkách, je mu zima a pod ním se tvoří kaluž vody. Budou ho mlátit? To ho vyburcovalo. Byl to strach z porážky, z bezmocnosti, z ponížení, který mu přidal síly.

21.23. Ještě zhruba osm a půl hodiny. Je příjemné se heroizovat, pomyslel si sarkasticky, ovšem teď nejde o samoúčelnou marnivost. Má to na něj podobný účinek jako představitel horečka, tak se projevuje zvýšená hladina adrenalinu v krvi. Člověk je opravdu jen uzlíček fyziologických a biochemických pochodů, ať si o sobě namlouvá co chce. Když historii svého přechodu vyprávěl, bedlivě si všímal reakcí svých posluchačů. Naprostá většina Američanů žasla, někdy možná poněkud prostoduše, nad jeho odvahou tolik riskovat. Na ženy to působilo jako koncentrované afrodisiakum. A pak zde byla ještě třetí kategorie, psychologicky jistě nejkomplikovanější. Byli to ti, kdo snili o něčem podobném, ale zalekli se, couvli v rozhodující chvíli a své selhání si pečlivě zdůvodnili. Někteří pak argumentovali tím, že jim politický vývoj dal zapravdu, vždyť o pouhých šest let později bylo všechno jinak. Od těchto lidí nemohl očekávat sympatie – na pozadí jeho činu příliš ostře vynikala jejich zbabělost. Eva mezi ně nepatřila, po delší době si připomněl svou společnici, ne, Eva ne. Ale bylo očividné, jak jsou jí jeho pohnutky cizí. Život, podle ní, to nebyl balvan dramatických tužeb, který

člověk usilovně valí vzhůru a riskuje, že ho nezvládne, že ho balvan rozdrtí nebo pochroumá, nýbrž série drobných radostí a drobných zklamání. Takovou radostí bylo pro ni nasycení, hezká krajina, pohlazení štěněte, dopis od kamarádky, usínání, probuzení, umírněný orgasmus. Žádné vášně, žádný vzlet nebo střemhlavý pád, vše kolem zdravého průměru. Dokázala by se vůbec vyburcovat k statečnějšímu činu? Co kdyby na tom závisela něčí budoucnost? Co kdyby to byla jediná cesta k záchraně? K jeho záchraně?

Mrzutě si posvítil na hodinky – 21.46. Takovéhle úvahy k ničemu nevedou, řekl si, jen oslabují. Je třeba je udržet pod kontrolou. Ale nač myslet? Na to, že si dokázal splnit svůj sen? Možná. V Honolulu byl poprvé před dvanácti lety, ale jen krátce, kvůli maratónu. Tehdy měl naběháno opravdu hodně, v průměru dvě stě padesát až tři sta kilometrů měsíčně, a tak se chtěl pokusit o osobní rekord. Kdepak, již od sedmého kilometru se potýkal s žaludečními křečemi, snad desetkrát byl v pokušení závod vzdát a nakonec doběhl jen s mimořádným vypětím za 3 hodiny 18 minut. Ale v tréninku nepolevil a odškodnil se hned na jaře příštího roku v Bostonu. Dvě hodiny 57 minut 13 sekund. Skoro přesně padesát minut za vítězem. Samozřejmě, věděl hned od začátku, že elitní běžec z něj nikdy nebude, k tomu neměl předpoklady. Proč se tedy tolik let týral vysokými dávkami? Proč se nutil přemáhat bolest? K čemu vlastně směřoval? Cožpak ho motivovala radost z pohybu? Komu tou řeholí prospěl? V zájmu čeho si trvale poškodil kolenní klouby? Jaká je na tyto otázky odpověď? – Toužil po výjimečnosti, přiznal si, a když to nemohla být výjimečnost absolutní, musel se spokojit alespoň s výjimečností relativní. Vždyť kolik zdravých třicetiletých mužů dokáže bez zastávky uběhnout maratón? Nepatrné procento. A pod tři hodiny? Mizivé promile.

Ivan popolezl na okraj plošiny a zadíval se dolů. Vypadalo to, že se vlny vynořují z šedavě sinavého prázdna. Měsíc sice vystoupil výše, ale jeho světlo bohužel nestačí. Potřeboval

by vidět reliéf hladiny, určit, kde se vlny začínají lomit, zda přepadávají ještě před nárazem na překážku. Podle toho by se dala odhadnout hloubka. Za těchto podmínek se však nedá dělat nic. Naprosto nic. Cítil, že je beznadějně zablokován. K tomu přistupovalo ještě jiné, zprvu nejasně iracionální tušení – měl pocit, že se stěny jeho vězení svírají.

Vrátil se na své původní místo. Trásl se zimou. Jak to? Noci jsou tu přece mimořádně teplé, tropicky teplé. Odpověď samozřejmě znal, nechtěl si však připustit, že jde o zákonitý důsledek situace a že se jeho stav zhoršuje mnohem rychleji, než očekával.

Rozsvítil display – 21. ~, 50 nebo 52, minuty vlastně jen odhadl. Před očima měl mlhu. Do úsvitu mu tedy zbývá ještě osm hodin. Osm hodin, opakoval si, a připadalo mu, že je vězeň, který říká osm let. Ovšem kdyby byl odsouzen na osm let a měl tutéž riskantní možnost úniku jako teď, neváhal by ani vteřinu. Život v kleci není život, buďto všechno nebo nic, tahle filosofie ho před devatenácti lety dostala přes železnou oponu, ale nyní ho může snadno zahubit. Rozvaha by měla být přednější, zbrkllost a impulzivnost jsou dvě různé věci, nesmí je zaměňovat, osm hodin není osm let, přel se sám se sebou. Větší šanci na přežití má tady, daleko větší šanci. Osm hodin! Překonat zoufalství, udržet se v rozumných mezích, mimo hazard, k tomu je třeba taky odvahy... Samozřejmě, odpovídal si, ale to neznamená, že tady musí sedět, klepat se zimou a počítat líně proplouvající vteřiny.

V okamžiku, kdy opustil bezpečnou plošinu a postavil se znovu na špičky, zády k burácejícímu moři, se mu vrátila předchozí koordinace. Rozhodl se správně, pomyslel si, vždyť jde jen o druh rozcvičky a tu potřebuje každý vězeň. Sleze dolů, jen tam, kam to půjde, a zase se vrátí. Skála je proděravělá jako řešeto, řekl si spokojeně, k tomu není zapotřebí mít žádné lezecké schopnosti.

Jenže... útes mu vzápětí odhalil svou záludnost. Stěna ve skutečnosti nebyla hladce svislá, nýbrž se vzdouvala a pro-

lamovala. Dvakrát se mu stalo, že se nohou marně pokoušel najít pokračování – šátral jen do vzduchu. Přemis, uvědomil si. Musel tedy stranou a nebezpečné místo obejít. To ho stálo hodně sil, proto se nadlouho zastavil a znovu uvažoval, jak dál. Neměl by se už vrátit? – Jistě, rozsvička to byla vydatná a také cesta zpět nebude nejlehčí. Ale svého cíle ještě nedosáhl. Jakého cíle? Hukot příboje se mu zdál stále stejný, ale ještě ani jednou ho nezasáhla sprška tříště. To ovšem musí znamenat jediné – oceán se uklidňuje a vlny se zmenšují.

Zkusil se orientovat také podle zraku a jeho pozornost připoutal světlejší pruh. Vedl napříč útesem a končil ve vodě. Co to může být? Sedimenty z mořského dna?

Když na rozhraní konečně dosáhl rukama, pochopil. Byl to barevně odlišný, drsnější a členitější korál, podle všeho tvrdší, ale také křehčí. Pozor na to, zablikalo mu v mozku. V této hmotě bylo méně otvorů a skulin, připomínala spíše mřížkoví, ulámané a obroušené pahýly větví. Před mnoha tisíci lety se tu odehrála velká biologická změna, jedni stavitelé vytlačili druhé, ale nebořili, navázali, a po čase z neznámého důvodu podlehli útoku staronových uchvatitelů.

Fascinující, pomyslel si Ivan. Teď je však čas na návrat. Rozhlédl se po okolí a poznal, že uhnul stranou, dokonce značně, a že se ještě více vzdálil od ústí rokle. To bylo dobré znamení, vždyť právě tam je příboj nejsilnější. Jenže jeho klikatý pohyb po stěně způsobil, že bezpečnou plošinu nemusí najít. Nač se tedy vracet? Stačí najít místo, kde by se mohl posadit a ulevit nohám.

Světlejší pruh, který objevil, byl sotva půldruhého metru široký, ale líbil se mu, a proto v něm zůstal. Ukázalo se, že to byla instinktivně šťastná volba. Sklon svahu se zmírnil. Náhle nahmatával spolehlivé stupně, jako na příčkovém žebříku. Nejdůležitější bylo to, že mířil šikmo dolů, k tůni klidnější vody u úpatí, kterou jen místy rozčeřil pěnový jazyk větší vlny. Bylo zřejmé, že nápor příboje zde zachytává pás vzdálenějších skalisek.

V té chvíli ho poprvé napadlo, že by se mohl pokusit o uskutečnění toho, co celé hodiny považoval za nemožnost. Zapotil se rozechvěním. Dostat se až k vodě, vstoupit do ní klidně jako plavec, nemuset riskovat skok do hloubky, protáhnout se příbojem, a pak v bezpečné vzdálenosti obeplout skalnatý ostroh, jenž ho dělí od zátoky v Kahakuloa. Vypadalo to proveditelně, skoro jednoduše, alespoň ve srovnání s tím, co měl za sebou.

Na posledních metrech se dostal do trhliny, jež se otevírala směrem k moři a sestup ještě více usnadňovala. Ovšem zpět by to bylo o to těžší, pomyslel si automaticky. Navykl si zvažovat alternativy oběma směry, tak ho tohle místo poznamenalo.

Voda, tmavá voda, jako bezedná tůň. Opatrně se k ní sklonil a dotkl se hladiny, jako by stále nevěřil realitě svého výkonu. Byla vlažná, příjemná, osvěžující. Jen v ústech děsivě páčila a proti žízni se rozhodně nedala použít. Ale jako dezinfekce ano, řekl si, je na něm tolik rozedraných míst, že nejlepší by bylo do ní rovnou skočit.

Ne, žádnou ukvapenost. Omyl si obličej a postříkal si celou hlavu. 23.59. Je to možné? Subjektivně byl v domnění, že získal půl hodiny, možná čtyřicet minut. Nepřehlédli se? Podíval se znovu. 24.00. Půlnoc! Tahle fáze sestupu mu tedy trvala přes dvě hodiny. Neuvěřitelné. Jak je všechno relativní. Není o nic unavenější než před dvěma hodinami. Měl z toho zjištění velkou radost. Připadalo mu, že definitivně zlomil odpor nepřátelských sil, jež ho na tomto útesu obklopovaly, a vychýlil pomyslné váhy ve svůj prospěch.

Rozšněroval si tenisky a ponořil do vody obě nohy, skoro až po kolena. Přímo se nabízela podobnost s velkou kamenou vanou, na jejímž okraji sedí. Ovšem na dně této vany může žít cokoliv, přepadla ho zákeřná myšlenka. Byla tak intenzivní, že nohy stáhl a vyšplhal o krok výše. Cokoliv? – přemýšlel. Co konkrétně? Který živočich může být člověku nebezpečný? Žraloci? Jistě, ale že by se vyskytovali tak blízko

u břehu? Pravděpodobnější je chobotnice nebo muréna. Vzpomněl si, že většina dravců loví za šera nebo v noci. Ve vodě může narazit také na žahavé medúzy, v noci prý směřují k hladině. Pěkné vyhlídky. Nejrozumnější bude tady počkat do rána. Šest hodin. To se přece přečkat dá, půlku noci má za sebou.

Znovu si postříkal hlavu. Úleva trvala bohužel jen několik vteřin. Uvědomil si, že má horečku. Cítil, jak mu při nečinnosti tuhne krční svalstvo a jak se do týla vrací bolest. Šest hodin. Co když se ráno nebude už vůbec moci hnout? Náhle se cítil zesláblý, vyčerpaný, malátný. Aby ne. Tělo žádá odpočinek. Jistě, nejlepší by bylo usnout, na pár hodin zapomenout, nabrat síly. Jenže co když je úraz hlavy vážnější než předpokládá? Co když se ráno už nevzbudí? Zase dilema. Nové rozcestí. Další osudová křižovatka.

Jak se rozhodnout? Znovu si postříkal hlavu a znovu znepokojeně sledoval, jak rychle úleva odeznívá. Jak předpokládal, půl metru od skály už byla hloubka. Odložil brašnu s fotoaparátem, kterou až dosud úzkostlivě opatroval, skoro jako by šlo o součást vlastního těla.

Jedna, dva, tři. Odhodlaně do vody zapadl až po ramena a na okamžik potopil také hlavu. Zavřel přitom raději oči a počítal do pěti. Potom rychle vyšplhal zpět, skoro jako by utíkal před útokem neviditelné nestvůry.

Jak se rozhodnout? Přísně racionálně? Anebo intuitivně? Ať se vydá kterýmkoliv směrem, může přijít o všechno, jistota zde neexistuje. Která možnost má větší šanci? Má dát přednost opatrnosti a nudnému čekání? Anebo zase vsadit vše na jednu kartu? Přesně tak to udělal před devatenácti lety. Přesně tak to udělal už několikrát na tomhle zatraceném útesu. Nedostal tu nic zadarmo, ale štěstí stálo při něm. Bude příznivá série pokračovat? Je to věc náhody, úplně jako v ruletě. Jaká je pravděpodobnost, že šťastné číslo vyjde několikrát za sebou? Na to nebylo třeba si odpovídat.

Opět si svlažil rozpálené čelo. Stáhl si potřhané tričko, trochu ho vymáchal a přiložil si ho na týl jako obklad. Jistě

ho už dávno hledají, připomněl si. Snažil se vyburcovat svou představivost: Eva ohlásila jeho zmizení, policisté ji dopravili do nemocnice a vyjeli ho hledat. Ale nenašli ho. A po příchodu tmy zastavili pátrání. Patrně usoudili, že bude lepší počkat do rána. V tomto bodě jeho uvažování už bylo a dokonce několikrát, pomyslel si unaveně, je to jako slepá ulička, zájíždí do ní znovu a znovu. Jak se z ní jen dostat? Je rozhodně podivné, nezodpovědné a nespravedlivé, že se nikdo nepokusil o pátrání ze strany oceánu. Samozřejmě, teď se tu nedá přistát, ale stačila by loď, světlo, megafon, aby hledaný věděl, že ho neopustili, bylo by to účinné povzbuzení a vydržet ještě šest hodin by v takovém případě byla hračka. Jenže nic z toho nepřišlo. Nic. Je to jako by se Eva rozplynula někde v dálce, skoro jako by si společnou dovolenou na ostrově Maui jen vysnil, jako by prostředky záchrany a civilizace vůbec neexistovaly, jako by na světě zůstal úplně sám.

Ivan si navlhčil obklad a přitom si všiml, že do dosud relativně klidné tůně nyní proniká jedna vlna za druhou. Nebylo to nic nebezpečného, jen připomínka divokých poměrů za pásmem ochranných skalisek. A ještě něco – hladina stoupá, přichází příliv. Zaujalo ho to, ale nepolekalo. Ze zkušenosti už věděl, že zdejší příliv není ani zdaleka tak prudký a dramatický jako v severním Atlantiku. Před většími vlnami se kdykoliv může zachránit návratem do vyšších poloh. Taková alternativa se mu ovšem ani trochu nezamlouvala. Nedalo by se přílivu vhodně využít? – usilovně přemýšlel. Zdálo se mu, že kolem vhodné odpovědi už krouží. Pak mu došlo, že se takovými otázkami jen zbytečně týrá, a přitom jasně cítil, jak se mu bolest z týla stěhuje do čela. Je to jen dojem? Bohužel ne. Něco... něco se mu v hlavě pochroumalo. Jak to, že to přichází až teď? Kdepak, připomněl si, bylo to s ním prakticky hned od začátku, jako by se mu kolem mozku rozlévalo cosi horkého. Jenže to zatlačil do pozadí. Má snad otřes mozku? Anebo něco horšího? Co když krvácí do mozku a bez ohledu na to, co udělá, jsou jeho hodiny sečteny? Otrásl se jako

v zimnici. Unikl snad záhubě jen proto, aby se tu nyní tiše složil a skončil?

Přemohl se a znovu se ponořil do černé rozvlněné vody. Hledal v ní opět úlevu, fyzickou i duševní. Vrátila se mu přitom poněkud rozostřená vzpomínka na pocity, s nimiž před devatenácti lety vstupoval do nočního Jadranu, na úzkost, jež mu stahovala hrudník a bránici, na naděje, které ho hnaly vpřed, na výpad do neznáma, jenž později nazýval „Vysoké salto západním směrem“. Minulost zavazuje, pomyslel si, jako slavnostní přísaha na celý život, jako nehmotný řád propůjčený za odvalu, jako amulet či fetiš bojovníka...

Ivan se rázně odrazil od skalnatého břehu a provedl první tempa. Svaly trochu protestovaly, s hlubokým dýcháním přes naběhlý jazyk měl potíže, ale palčivá bolest z čela se zvolna přesunula do týla, kde byla snesitelnější. Tak, kostky jsou vrženy, pomyslel si. Vteřinu nato mu došlo, jak měla znít odpověď na otázku, kolem které před chvílí neúspěšně kroužil. Jak využít přílivu? Největší hrozbu pro něj představují skály, ostré hroty a čepele jak nad hladinou, tak pod ní. Žraloci, chobotnice a medúzy, to je druhá liga. Neviditelné skály, na které ho vlny můžou snadno hodit, jsou schopné ho doslova rozdrásat na kousky jako obrovské struhadlo. To není metafora, to je příšerná možnost, ale vyšší moře je přece jen výhoda, jakoby křídla navíc.

Bílý pás, kde se vlny tříštily, byl i ve tmě dobře viditelný. Je třeba ho překonat, jakkoliv a co nejrychleji, bubnovalo mu v hlavě, a když splýval, uši mu zaléhaly od hukotu, šumění a klokotání, jako by byl v kotli s vřící vodou. Potom spatřil nejbližší vlnu – zdála se mu z hladiny strašidelně vysoká – a její bělostný hřeben, jenž se vzápětí ve vzduchu změnil v kruhový trychtýř. Do tváře ho šlehl cár pěny, který ho zbavil dechu a na okamžik také vůle pokračovat. Otočil se k moři zády, aby se dal dohromady, a přitom došlápl na dno. Bylo to přesně to, čeho se obával – nízká korálová bariéra, jež zastavuje vlnobití a přitom na sebe soustřeďuje nápor ničivé síly.

Nebylo ani pomyšlení na to, aby tento úsek přebrodil, hned první vlna by ho porazila a utloukla k smrti.

Zamířil zpět a byl skoro rád, že jeho pobyt ve vodě bude tak krátký. Vyčerpал všechny možnosti, jak se z této situace dostat vlastními silami. Těch pár hodin do úsvitu nějak přečká, ujišťoval sám sebe, a pak ho jistě budou znovu hledat. Když mu bude zle, ponoří se opět do vody, to je jediný způsob, jak ulevit bolesti, a naštěstí to funguje.

Dorazil ke břehu, ale zima mu nebylo, takže nahoru nepospíchal. Podmořské příšery ho tentokrát nijak nelekaly. Měl pocit, že se kolem něj rozjasňuje. 1.12, čili to ještě ani zdaleka nemůže být svítání. Zajímavé, konstatoval v duchu, ale jeho mozek byl příliš oslabený na to, aby se podstatou tohoto jevu podrobněji zabýval. Koneckonců, bezprostřední okolí, jež získal určitější kontury, znal dost dobře: svislou stěnu nad hlavou, po níž tak nepravděpodobně sešplhal, skalní ohyb, který před ním ukrýval vstup do rokle, a protilehlou rozeklanou stěnu, jež vybíhala do moře jako mys. Vzpomněl si na pohled z výšky, ještě předtím než se setmělo. Vybavil si vlny, pronikající do rokle s neztenčenou silou. Nic je nelámalo, To znamená, řekl si, že korálová bariéra není homogenní. Je v ní průchod, jen pár desítek metrů odtud. Jenže co z toho? Má ho hledat? V tomhle zbídačeném stavu? Riskovat život kvůli pěti hodinám čekání?

Nesmysl, nesmysl, opakoval si a po značném úsilí se vyškrábal zpět na místo, kde nechal tenisky. Mechanicky se obul. Možná, že měl jít do vody s teniskami na nohou, o rychlost mu přece nešlo a při chůzi po korálové bariéře by to byla výhoda. Náhle nechápal, proč se vzdal tak brzy. Hrůzostrašnost a výšku vln přecenil, mohl ještě chvíli vyčkávat, zvyknout si na ně, vhodně využít intervalu mezi nimi, přeběhnout pás nízké vody a po hlavě skočit do blížícího se valu. Tak se na vlny musí, po hlavě, prorazit je jako šíp. Už dávno mohl být na druhé straně. V představách to bylo náramně snadné.

Tmavá výrazná čára ve výši jeho očí vyznačovala nejvyšší bod přílivové hladiny. Znovu musel zápasit s touhou napít se, voda je přece jen voda, napovídal mu jakýsi potměšilý, ale sugestivní hlas. Po chvíli se poddal a zkusil to. Solí si podráždil jazyk a ústa, ale přiměl se polknout několik doušků. Hned nato se mu zvedl žaludek a začal dávit.

Jakmile se trochu uklidnil, rozhodl se, že se vrátí do vody. Případlo mu, že je mořský živočich, kterého pár minut na souši zbavuje sil a obranyschopnosti. Tůni, dříve tak klidnou, nyní stěží poznával. Objevily se na ní pravidelné vlny. Nebyly sice tak ohromné jako před korálovou překážkou, většinu energie už přece jen ztratily, ale nebylo by rozumné je podcenit. Chvíli postupoval směrem k rokli po nerovném břehu, jenž zde opravdu připomínal rozložitý sokl pod strmou a hrubou modernistickou architekturou.

Potom vylezl na skalisko, vystupující několik metrů nad hladinu, jako hřbet uvázlé velryby. Co vlastně hledá? Do vody by zde musel jedinež skočit. Má to riskovat? Může si dovolit skok střemhlav? Ne, skok po hlavě není dobrý nápad, řekl si. Proč? Přesně nevěděl, jen se podvědomě obával nárazu čela na hladinu. Snadno by přitom mohl ztratit vědomí, zdůvodnil si svou opatrnost.

1.37. Váhal. To, co se zde odehrávalo, mu bralo všechnu odvahu. Viděl nyní přímo do ústí rokle. Obrovské vodní hory se do ní hnaly jedna za druhou, jako zaslepení fanatikové za svou záhubou, a mizely v černém jícnu. Co když ho spláchnou s sebou? Nesmysl, napovídala mu zkušenost, energie vln, jež vypadá tak jednosměrně, nemá nic společného s prouděním vody. Pro plavce je nebezpečný jen moment, kdy vlna přepadává. A k tomu dochází jen na mělčině. Tak co?

Narůstající bolest, jež se opět soustředila do čelních laloků, to rozhodla za něj. Naposledy si prohlédl blízké okolí, odrazil se a skočil. Nebylo to vysoko, snad tři nebo čtyři metry, ale zajel velmi hluboko, nebo se mu to alespoň zdálo, protože návrat na hladinu mu připadl skoro nekonečný. Ještě dlouho

pak nenasytně dýchal a kašlal, dýchal, a vzápětí kašlal a chrčel, protože každý hlubší vdech mu dráždil hrdlo a průdušky. Podvědomě však dělal usilovná tempa, aby se vzdálil od nebezpečného útesu.

Konečně se jeho dech víceméně uklidnil a Ivan mohl naplno vnímat to, co se s ním děje. Vznášel se na absolutně největších vlnách, jaké kdy viděl, plavně a důstojně nahoru, kde mu bílá čepice stříkla do očí, rozverně, bez snahy oslepit, a pak stejný sestup dolů, jako na horské dráze, která shovívavě zpomalila. Přitom ani na vteřinu nepřestal plavat, jako by se obával, že příznivé podmínky mohou kdykoliv drasticky skončit. Prudce odehnal představy o tom, co se odehrává pár desítek metrů za jeho zády, kde se tito dosud blahovolní giganti střetávají s neústupností skal a stěn rokle.

Směr byl jasný – podél černého nepřístupného mysu, čelem přímo proti majestátnímu procesí. Připadalo mu, že každé úbočí až na hřeben vlny je dlouhé přinejmenším jako polovina olympijského bazénu, každý svah do údolí právě tak, a proto zejména dolů začal plavat kraulem, ze všech sil, jako by mu šlo rekord.

Rozhodně se mu však nesmí stát to, co před devatenácti lety. Tehdy ztratil směr a dostal se daleko do moře. V duchu se těmito obavám okamžitě vysmál. Uplavat tři kilometry směrem do otevřeného moře, nonstop, a navíc ve svižném tempu teď rozhodně nebyl schopen. Naopak, na vrcholu každého hřebene pátral po příznivém znamení, že mys už končí. Vždyť přece nemůže jít o stovky metrů!? Usilovně se pokoušel vyvolat vzpomínku na to, co viděl ještě za světla. Jenže na černé stěně postrádal jakékoli záchytné body, musel tedy jen věřit, že opravdu postupuje. Po několika minutách musel změnit kraul na méně náročná prsa. Zkoušel dělat dlouhá a úsporná tempa, jako plavec na maratónské trati, a přitom cítil, jak mu rapidně ubývají síly a jeho neklid roste. Nepřecenil se? Vypadá to, že jeho úvaha nebyla správná a že skutečně plave proti proudu. Možná, že veškeré jeho úsilí stačí jen na

to, aby se udržel na jednom místě. Co přijde, až se bude muset zastavit? Neměl by se raději pokusit zachytit se někde na mysu? Blbost, to by byla vyložená sebevražda.

Co dělat? Znovu si vzpomněl na minulost, na hroznou nejistotu, zda je ještě v Jugoslávii nebo už v Itálii, na hodinu a půl akutního utrpení, kdy zoufale hrabal směrem k Terstu podél tmavého břehu bez světla, kdy se každé další tempo zdálo být nad jeho síly. Jak nicotná se mu nyní zdála tehdejší životní zkouška – hranice mezi úspěchem a neúspěchem nebyla tak drasticky hluboká. Nešlo mu o život, jen o svobodu a o další existenci bez lží. Tehdy byl vysílený, ale ne potlučený a zraněný, všechny okolnosti jeho úniku byly přece jen evropsky uměřené, což tehdy ovšem nevěděl. Co si předsevzal? Hodinu, vydržet ještě hodinu ve stejném tempu, až do svítání, teprve pak přijmout porážku. Byl to skoro nesplnitelný úkol, skoro jako by si maratónec na pokraji zhroucení nařídil běžet ještě celou další hodinu. Ale neuvažoval o tom, nepitval se, mechanicky pokračoval, to ho zachránilo. Co z toho použít teď?

Tisíc, rozhodl se impulzivně. Musí udělat tisíc kvalitních temp a teprve pak uvažovat o kapitulaci. Jenže jaká tady může být kapitulace? Pokus o návrat do míst, kde skočil do vody? To by stejně nebylo k ničemu. Tyhle vlny znemožňují přistání na skalách, to je stoprocentní jistota. Jeho šance je stejná jako u lodi – vyhnout se úskalím. Jenže co když je opravdu hříčkou proudu? Dost! – zařval na sebe v duchu. Počítat!

Jed-na, dvě, tři, úplně jako na galéře, zesláblý otrok, který se chce příčinlivým úsilím vyhnout dalšímu bičování, čtyři, pět – pat-náct, šest-náct, trochu se vzpřímil, aby se lépe rozhlédl, a pomyslný dozorce ho ihned zasáhl bičem, au, sedmnáct... Jakou to má všechno cenu? Osm-náct. Má to celé nějaký smysl? Tři-cet-tři. Cožpak se to dá vydržet až do tisíce? A proč také? Třicet devět. Nesmysl, vyhnat jakékoli pochyby! Čty-ři-cet.

Ivan se nyní dokonale dostal do počítačícího transu a nic ho z něho nemohlo vyrušit. Jedině vrcholný a vzdálený cíl – tisíc. Možnosti vlastního těla přestaly existovat. Zabíral ze všech sil, dlouho splýval a v duchu se posunoval k vysněnému obzoru – sto sedm-desát-dva, sto sedmdesát tři...

Zvedl hlavu. Mys, skalní překážka, jež ho dělila od záchrany, nyní definitivně skončil a v dálce zářily tři světelné body. Vesnice Kahakuloa a stejnojmenná zátoka. Z toho je vidět, že se nemýlil, přestože asi opravdu celou tu dobu plul proti proudu a postupoval vlastně jen šnečím tempem. Ale cožpak na tom záleží? Jeho propoččet vyšel. Hurá! – zahuhlal.

Náhle ho zasáhl panický strach, aby na poslední chvíli něco nezkalil, proto pokračoval doprostřed zátoky a jen částečně srovnal svůj kurs. Nad sebou viděl nepříteli určité obrysy mysu, který obeplul. Z této strany se útes zdál nesmírně vysoký a nepřístupný. Pozor, vzpomněl si na záludná skaliska, jež tady na ostrovech viděl na mnohých místech. Jsou těsně nad vodou nebo pod ní, ostrá a strupatá jako mnohonásobně zvětšená krokodýlí těla.

Vlny nyní přicházely zprava. U úpatí útesu se zvedaly gejzíry pěny. Dál, dál od nich. Dvě-stě-dva-náct, ani nyní nepřestal počítat, třebaže to bylo zbytečné.

Dvě stě šedesát dva, silou vůle přerušil počítání, obrátil se na záda, aby si odpočinul, a uvažoval o tom, že ho vlny musí bez vlastního přičinění vyvrhnout na břeh. Zasloužil by si to. Až dosud se přece musel o každý metr doslova prát. V kalném světle rozeznal vyvýšenou kamenitou pláž, na níž se s rachotem rozbíjely vlny. Když ponořil uši, slyšel jednotlivé zvuky – hluk kamení vrženého vzhůru, a pak skřípot oblázků, jež se koulely zpět, syčení vracející se vody. Znovu začal plavat a jeho představy se znovu zahemžily příšerami, číhajícími na posledních metrech, aby ho odvedly zpět do moře a pod hladinu, dokonce mu připadlo, že se jeho končetiny otřely o jakási slizká těla...

Konečně, konečně, zaznamenal, vlny se začínají lomit a přepadávat. Teď je rozhodující moment, uvědomil si unaveně, jakoby přes bariéru netečnosti, přece se na poslední chvíli nenechá rozmlátit jako kus neživého masa. Znovu se přiměl kraulovat, ale dobře věděl, že se ve skutečnosti ve vlnách plácá jako postřelená kachna. Pak dohmátl rukou na dno a nejistě se postavil. Jenže vzápětí mu voda podrazila nohy a protiproud ho vrátil alespoň o deset metrů. Musel začínat nanovo.

Ovšem nový pokus skončil ještě trapněji než předešlý. Odkudsi shora přišel náraz, který ho potopil, chvíli jím smýkal o dno a pak ho blahosklonně vyvrhl na povrch. A zase byl nejméně dvacet metrů od vytoužené hranice, za níž by toto utrpení skončilo. Takže co? Co dělat? Jeho síla zde byla nanic, oceán ji hravě anuloval. Jakou tedy vymyslet chytřistiku?

Zkusil se položit na hladinu, naplocho, aby ho příboj dopravil co nejdále, tohle je přece neselhávající způsob všech surfařů. Jak to, že ani tenhle trik nefunguje? Kde je sakra chyba? Ve chvíli, kdy konečně dosáhl na dno a moře měl nejvýše po pás, přicházela strašná síla, jako by stál uprostřed rozvodněného potoka, proud se řtil proti němu. Nedalo se to ustát, přelámalo by mu to nohy, zavalilo až po hlavu, zalkl by se, jak přežít? Jedině se podvolit, nechat se spláchnout zpět a znovu se koulet ve vysokých, ale pár kroků od břehu neškodných vlnách. Naštěstí udržet se na hladině nevyžadovalo skoro žádné úsilí, alespoň že salinita pracuje v jeho prospěch, pomyslel si mdle, je to slabá útěcha, ale alespoň něco. Jenže co teď? Čekat? Čekat.

Po velkém úsilí rozluštil čas – 4.07. No vida, půjde to. Je třeba se zaměstnat nějakou činností, představou, vzpomínkou. Znovu si připomněl fetiš minulosti, který vlastně zavaloval a který ho v uplynulých hodinách dostal přes mnohé překážky. Jenže co teď? Před devatenácti lety ráno v pět přistál v italské Muggii, dva kilometry za hranicí, dostal křeče

do obou lýtek současně, ale dokázal vyvrávorat na břeh, kde se ho ujali rybáři. Jeho odysea tím skončila, a pár dní nato nastoupila rutina uprchlického tábora, třináct měsíců čekání a nejistoty. Ale co se z toho dá použít pro současnost? Nic, absolutně nic, odpověděl si. Co když dostane křeče i tady? Co pak?

Na to neexistovala odpověď. Naštěstí, jeho lýtkové svaly nebyly tentokrát v nejhorším stavu, daleko větší nesnáze mu působila všemožně potlučená hlava. Je naprosto jasné, že potřebuje lékařskou pomoc, rentgen lebky, možná operaci, a to co nejrychleji. Vlastně to je skoro zázrak, že mu mozek až dosud slouží celkem spolehlivě, vždyť během posledních dvanácti hodin jeho ubohá hlava dostala opravdu zabrat, litoval se. Má břeh na dosah a není schopen se na něj dostat. Vysvobozením by bylo, kdyby se tam někdo objevil. Ovšem to může přijít až po rozednění. Jenže tohle není písčitá turistická pláž. Takže jak dlouho to může ještě trvat? Dvě, tři, čtyři hodiny? Pokoušel se zvyknout si na tuto nestvůrnou představu, prodloužit svou perspektivu až za šestou hodinu, do plného světla, vždyť to nebylo neproveditelné, je přece uprostřed obydleného území, je třeba mít pouze trpělivost. Trpělivost, v tom nikdy nebyla jeho síla. Kombinovat, podnikat, ano, přijímat porážky, smířovat se s nimi, ano, bylo to nezbytné, sprádat naděje a znovu se nimi vznášet na vrchol, nahoru a dolů, stejně jako nyní, donekonečna, snad právě v tom je řád světa. Nic přece netrvá věčně, ani úspěch, ani neúspěch, ani radost, ani žal... Takovéhle úvahy jsou planě abstraktní a v podstatě destruktivní, uvědomil si poplašeně, zatímco on musí něco kloudného vymyslet.

Tak honem, honem, znovu přivolával na pomoc minulost, své výkony, které založil především na vůli: Poloviční maratón kolem Neapole, římský silvestrovský maratón, který začínal v Caracallových termách a pokračoval po Via Appia, torontský maratón, maratón v údolí smrti v Utahu... Nic. Jeho představivost nereagovala a tělo se poddávalo apatii. Ležel

na zádech a díval se na oblohu, která postupně bledla. Méně zářivé hvězdy se vytrácely a rozpíjely v sinavém pološeru. Takhle nějak se odpojuje vědomí, napadlo ho. Dokonale, naprosto, totálně. Přichází úleva.

Jaká úleva? Jaká úleva, ty hovado?? – řval na něj jakýsi rozzuřený hlas. Takhle se chová vyzývatel ze Central Parku?

To ho trochu vzpamatovalo. Central Park? – nechápal. Co s touhle situací má společného Central Park? Přinutil se vzpomínat. Ano, ano, ano, Central Park po setmění, místo, kam běloch údajně nesměl vkročit. Tohle dogma ho popuzovalo, zejména po přestěhování do New Yorku. Za dne ideální prostředí pro tisíce joggerů, v noci prý enkláva hrůzy v samém středu velkoměsta. Jak je něco takového možné? Je to pravda nebo legenda? Jak jen může demokratická společnost něco takového dopustit? – Rozhodl se, že se o tom přesvědčí osobně. Co si kdo vezme na joggerovi? – uvažoval napohled racionálně. Nebude mít u sebe ani dolar. Ovšem černošským gangům, které se tam za noci scházejí, nejde prý tolik o peníze jako o teror proti bělochům. Svým činem jim jen nahraje. Co když to dopadne špatně? Ale co se mu může ve skutečnosti stát? Můžou ho zbít? To ano. Ale kromě toho ho můžou také zastřelit, oběsit nebo utopit a nikdo jim v tom nezabrání. A když ho příští den policisté najdou, spokojí se s tím, že si s nebezpečím nezodpovědně zahrával a případ bude založen ad acta. Takové případy se prý už staly. Do kategorie odstrašujících legend přibude další. Kvůli tomu emigroval? Kvůli tomu riskoval léta vězení a ve svých důsledcích i život? Co se změní, jestli se odhodlá do Central Parku vkročit v noci anebo ne? Samozřejmě nic. Takže co? Vzdá se ještě před startem? Přizná jim přesilu? Nechá se odstrašit? Rozhodl se pro kompromis: Zůstane na širokých hlavních alejích, kde je slušné osvětlení a kde bude mít dobrý přehled, v případě nebezpečí přejde do sprintu a kdo ho pak dokáže chytit? To ho uklidnilo. Předsevzal si, že začne od jihu, od hotelu Plaza,

poběží podél Páté Avenue na sever a napříč až k bráně na okruhu Frederica Douglassa. Celková délka? Tři míle, to je necelých 5 kilometrů. Má si s sebou na každý pád vzít pistoli? Pokušení bylo veliké, ale rozhodl se, že ne. Nesmí se ničím lišit od obyčejného joggera, jinak jeho pokus nebude mít cenu. Také tehdy, když vybíhal, měl potíže s dechem a s křečemi v bránici, čímž se mu připomněla ona kritická noc v Jugoslávii. Světlo, na které spoléhal, ho provázelo jen prvních asi pět set metrů. Lucerny pak najednou přestaly fungovat, naráz, jako by šlo o úmysl. Ale zaťal zuby, přemohl stupňující se rozechvění a pokračoval. Jistě nejméně dvě stě metrů běžel prakticky poslepu. Bylo zřejmé, že jeho strategie vybuchla – kdokoliv mu zde mohl podrazit nohy nebo ho praštit přes hlavu. Když si konečně zvykl na tmu, rozeznal siluety na lavičkách. Černošští milenci, to mu nevadilo, podstatně tísnivěji působilo to, že je černá plet' před ním ukrývala, úplně jako by nešlo o lidi, nýbrž o duchy. Občas zaslechl šepot či dívčí zavýsknutí. Obešel ho strach. Jak asi oni vidí jeho? Co když některého z mladíků napadne, aby se před svou vyvolenou předvedl? Podstatně zrychlil, jako by neběžel pět kilometrů, nýbrž čtyřstovku...

Ucítil prudkou bolest pod kolenem, jako by mu tam někdo zaťal sekeru. Vyděsil se, začal kopat a kralovat, zapomněl dýchat, zabíral pažemi ze všech sil, jako vybuzený elektrickým šokem, drápal se nahoru, klouzal, propadal se nazpět, ale tentokrát už byl příliš vysoko, aby ho protiproud smetl zpět. Udržel se, a vzápětí se koulel jako kláda ještě dál, z dosahu vln.

Podářilo se to. Ztěžka se zvedl.

Pás příboje byl daleko, nečekaně daleko. Zdá se, že mu definitivně unikl. Byl však tak omlácený a vyčerpaný, že se z toho nedokázal radovat. Podíval se na lýtko pravé nohy. Byla na něm silně krvácející rána. Co ji způsobilo? Zuby? Prohlédl si ji zblízka. Potěšilo ho, že není nijak rozsáhlá, mohl ji přikrýt dlaní. Takže to nebyl žralok, pomyslel si s úlevou. To by měl celé lýtko pryč...

Rozhlédl se kolem sebe, jako by doufal, že se bude opakovat epizoda z přistání v Muggii. V dohledu však nebylo nic, co by svědčilo o blízkosti obydlí. Samé kamení, sem tam vybělená kláda, podemletý břeh s obnaženými kořeny a na svahu pár stromů. Rozkašlal se. Jednoduchá scenérie se rozplynula v nesmyslnou abstrakci. Co to je? Přicházející bezvědomí? Anebo si ho tak reklamuje o pár hodin zpožděná smrt?

Ani to, ani ono, uvědomil si. Je naživu. Smrt nemá nárok, řekl si vzpurně. Je na pláži Kahakuloa! Vybavil se mu výhled z vrcholu – dědinu tvoří jen pár domků, farem či stodol, jediný kostelík. Musí se připravit na pochod. To znamená další utrpení. Ale nijak ho tato představa nelekala. Musí to být. Tady nemůže čekat. Stiskl si ránu a shrbeně se vydal vzhůru. Šlo mu to samozřejmě špatně a trýznivě pomalu.

Zastavil se a pak si stáhl tričko. Bylo na mnohých místech značně potřhané, což mu ulehčilo úkol. Ale i tak musel použít úplně všechnu sílu, která mu zbyla, aby ho roztrhal na pásy. Použil je jako obvaz. Zdálo se mu, že po stažení rána přestává nejen krváct, nýbrž i bolet. Díky tomu hned na první pokus přešel vyvýšený břeh a po mnoha hodinách se ocitl zpět uprostřed vegetace – kmeny, stonky, listí, květy, ale ani jeden šťavnatý plod, který by mu pomohl utišit žízeň. Tohle musí být něčí zahrada, řekl si rozumně. Takže dál, dál, už to nemůže být daleko.

Moment, kolik je vlastně hodin? Dlouho nebyl schopen číslice rozeznat, a když se mu to konečně podařilo, zhruba stejně dlouho trvalo, než k němu dorazil jejich význam. 4.13. Noc je prakticky pryč. Není ani světlo, ani tma.

Pokračoval zahradou, dostal se na jakousi polní cestu a nalevo se objevil plot. Obyčejný plot, který mu nicméně připadl známý. Čím to? Ohlédl se. Útes nad hlavou se mezitím změnil v kopec, suchý, nedramatický, skoro nudný. Opět mu trvalo nejméně několik minut, než tento známý vjem vyhodnotil. Takhle ho viděl před mnoha a mnoha hodinami spolu

s Evou. Ostatně, to byl jeden z jejích argumentů – vždyť tam nic neroste, co tam?

Jeho myšlenkový pochod byl správný, protože za chvíli stál na silnici, na dohled od místa, kde před – kolika vlastně hodinami? – zanechal auto. Ford Focus tam pochopitelně nebyl. Kdo by také mohl čekat něco podobného? Kam ho asi odvezli? Kde teď Eva je? Kdyby mohl prohledat místo pod keřem, možná by na to přišel. Jenže musí opačným směrem, každý okamžik se nyní počítá, každý krok se musí uvážit. Štěstí, že silnice vede z kopce.

Za ohybem se objevilo rozložené stavení, zřejmě farma. Sešel ze silnice, aby si cestu k ní co nejvíce zkrátil. Kolik mu zbývá? Dvě stě kroků? Musel podél okraje plantáže banánovníků, připadaly mu jako les s množstvím padlých a uschlých stvolů... Kdesi před ním se rozštěkali psi.

Na okamžik se musel zastavit. Ještě asi sto kroků, opakoval si. Devadesát devět. Je třeba vydržet. Devadesát osm. Jen aby byl někdo doma. Devadesát sedm. Dají mu napít. Devadesát šest. Dvanáct hodin útrap. Devadesát pět. Ne, třináct.

Proti vetřelci vyběhli tři psi. Byli různých ras a velikostí, nejspíše kříženci, ten nejbližší připomínal dogu. Jistě se divil, že příchozí neprojevuje strach a že jde dál.

Psi ho pak nedůvěřivě sledovali ze vzdálenosti několika kroků a znovu se zuřivě rozštěkali, když zabušil na dveře. Teprve nyní Ivanovi došlo, že se nepřipravil na alternativu jejich útoku.

Kdosi uvnitř rozsvítil a těžce postupoval ke dveřím.

Co říct? – prolétlo Ivanovi hlavou. Jak to pár slovy popsat? Náhle mu připadalo, že anglicky úplně zapomněl a že zde přešlapuje jako nepřipravený žáček před tabulí.

Před ním se objevil jistě dvoumetrový, neforemně mohutný muž s černou rozježenou hlavou, dlouhými vousy a hrubými rysy. Pravý Havajec. Prototyp bojovníka ze starých časů.

„Pít,“ zachrchlal Ivan a přitom ho překvapilo, že vidí mužovu tvář tak zblízka.

Teprve když se napil, pochopil, že ho obr vnesl dovnitř v náručí, úplně jako dítě.

„Já... já...“ Ivan nebyl schopen zvládnout své hlasivky.

„Klid,“ řekl gigant nečekaně vysokým hlasem. „To počká. Nehoda, že? Máte štěstí. Já jsem šerif. Hned vás odvezu do nemocnice.“

„A co... ona?“ přinutil se Ivan.

„Ona?“

„Ano. Cizinka,“ ukázal směrem ven. „Ford Focus...“

„Aha,“ obr konečně pochopil. „Už vím. Včera odpoledne. Její alarm vzbouřil celou vesnici. Ta paní patřila k vám?“

„Jistě. Co se jí stalo?“

Do místnosti přišla tělnatá černovlasá žena v županu a přinesla jakési šatstvo. Oba Havajci je pak na Ivana navlékali, úplně jako na neživou figurínu. Bránil se, chtěl ze všeho nejdříve znát podrobnosti. Ale snadno ho přemohli.

„Vaši paní jsme odvezli na ambulanci v Napiliwili,“ konečně řekl šerif a rychle si oblékal šedivou uniformu.

„To je dobře. Co se jí stalo?“

„Ona...“ Havajec zaváhal a vyměnil si pohled se ženou. „Ona se trochu zranila.“

„Jak? Co se jí stalo?“

„Poranila,“ opakoval šerif stereotypně a pokynul manželce, aby záležitost vysvětlila.

„Při močení,“ dodala žena. „Drátem, který vyčníval z plotu...“

„Kde?“ nechápal.

„Tam nahoře, kousek odtud.“

„Ale ne, kde? Kde?“

„Tam dole. Ale opravdu jen trochu. Nemusíte si dělat obavy. Vypadalo to jako když má menstruaci. Pro jistotu jsme ji odvezli na ambulanci.“

„To jste udělali dobře. Děkuju. Ona vám o mně neřekla?“

„Ne. My jsme mysleli, že tam byla sama,“ vysvětlil šerif měkce. „Auto jsem zajistil, stojí hned za domem.“

„Ona je na návštěvě z České republiky,“ řekl Ivan strnule.
„Všiml jste si, že anglicky skoro neumí?“

„Ano, ano,“ opakoval šerif konejšivě. „Byla v šoku.“

„Takže vy jste mě vůbec nehledali?“

„Ne, my jsme neměli nejmenší tušení, že jste tu dva. Co se vám vlastně přihodilo?“

„Bolí to?“ žena mu přitiskla gázu s kysličníkem na rozedřenou tvář.

Ivan přikývl.

Jejich kánoe klouzala podél osluněného břehu průtoku, spojujícího dvě jezera Algonquinského parku. Tento přírodní kanál připomínal Heleně řeku, ano, třeba řeku Dyji, hlubokou a pomalou, jejíž břehy se přibližovaly a zase vzdalovaly, jako by šlo o obrovský, nestejnoměrně pulsující organismus. Také skála nad nimi ustavičně měnila tvary, kontury a částečně i barvy, ale byla to bez výjimky stále stejná žula, strmě klesající k hladině, pravda, divoká a malebná, zkrášlená na nejnepřístupnějších místech bizarně pokřivenými kmínky boroviček a mladých bříz, ale dokonale znemožňující přistání.

Pracující široká záda před ní patřila Edovi. Beze spěchu, pravidelně a metodicky nořil pádlo do vody a na paži mu přitom efektně nabíhal hlavně deltový sval. Byla by to velkolepá anatomická lekce, pomyslela si – triceps musculus, brachioradialis musculus, latissimus dorsi...

Eda bral pádlování i v této chvíli velmi poctivě a důkladně, skoro jako by teprve vyjížděli, a nikoli vyhlíželi místo pro přistání na sklonku dlouhého a namáhavého dne. Helena se do svých záběrů příliš neopírala, ale žádné výčitky si kvůli tomu nedělala, věděla, že se také Daniel na zádi kánoe spokojuje s polovičním úsilím a že vlastně jen kormidluje.

Před téměř třemi týdny, na začátku této algonquinské anabáze si Helena a Eda představovali, že jsou trapery v dosud nezmapované severoamerické divočině a že zvolit správné místo pro přenocování může být otázkou života a smrti, neboť okolní neprůchodné lesy jsou plné medvědů, kuguárů, rysů, a hlavně divokých Huronů a Irokézů... Fascinovalo je pomýšlení, že v 17. století to zde vypadalo navlas stejně, až na to, že z pobřežní houštiny mohl kdykoli vylétnout smrtonosný šíp...

Daniel se tomu jen smál. Ostatně, tyto fantazie brzy ustoupily před pragmatickou potřebou vybrat tábořiště tak, aby

přítahovalo co nejméně černých mušek a komárů. Ukázalo se, že se Daniel v těchto věcech opravdu vyzná – bez něj by Helena a Eda byli už dávno zpět s pálicí, pokousanou a poštípanou pokožkou, s alergickou reakcí a možná také s několika klíšťaty. Tuto zálesáckou rutinu dokázal Daniel navíc spojit se smyslem pro romantiku. Každé jejich tábořiště bylo jedinečné:

Pískovcová terasa pod rozložitými borovicemi, na níž se dal stan vklínit mezi gigantické kořeny jedině pod určitým úhlem.

Ostrůvek uprostřed peřejí, jako stvořený pro zachycení zesláblých a rozbitých plavců.

Znameníť ukrytá plošina pod klenbou skalnatého převisu, na níž jiskřily odlesky od smaragdové hladiny.

Přímo středoevropsky malebná zátočina, vedoucí k louce s vysokou šťavnatou trávou. V Evropě by na ní stály stovky stanů, ale ve východním Ontariu se o ni dělili pouze s rodinkou bobrů, kteří v noci protahovali k vodě poražené topolové kmeny.

Ráno pak viděli bobří hráz, důkladnou a pevnou architekturu, jež proměnila okolní les v rozlehlé mělké jezero. Většina stromů zahynula, klesla pod hladinu, ale některé zůstaly vyzývavě vztyčené i po smrti.

Jako pilíře, – řekla tehdy Helena.

Ano, ano, – zareagoval Dan živě, – jako sloupy dávno zbořeného řeckého chrámu.

Vy máte starosti, vy dva – přerušil je Eda. – Není tamhleto medvěd? Co to dělá? Zajedem blíž, ne? – navrhl a zabral pádlem tak mohutně, že se málem převrátili.

Rozebírá bobří hrad, – odpověděl Daniel, když ustálil rovnováhu.

Medvěd jim nevěnoval pozornost, hlasitě funěl a pod tlapami mu praštělo vybělené dřevo.

To je macek, – řekl Eda s úctou. – Nechtěl bych se mu dostat do drápů.

Macek, ale pitomec, – poučil ho Daniel. Ztrácí čas a energii. Bobři už jsou dávno pryč. Černý medvěd na bobra nemá. Občas, za ideálních okolností, chytí rybu, ale k masu se dostane, jedině když najde zdechlinu.

To mi teda není jasné, – Eda upřeně pozoroval medvěda, který už téměř rozbořil celou stavbu, – proč se doporučuje dělat mrtvého, když po tobě medvěd vyjede? Když je to mrchožrout, tak jak od něj můžeš čekat, že tě nechá a půjde po svých.

To má logiku, – souhlasil Dan.

To musí být prima pocit, když se ti zahryzne do krku nebo do ramene, dále pak mrtvého, – Eda se s příšernou představou nedokázal rozloučit, jako by ho čímsi zvráceně přitahovala.

Vzápětí zahlédli celou bobří rodinku, možná tutéž, kterou vyrušil medvěd, jak se spouští do spodního patra své hráze. Překvapila je rychlost a hravost, s níž tato zavalitá zvířata sjížděla po dlouhé, tenkou stružkou zavlažované skluzavce. Mláďata přitom nadšeně pískala, úplně jako děti...

Daniel, ano, za vším nečekaným a krásným, co zde prožila, byl Daniel.

Bez něho by se Helena nudila celé léto v rozpáleném Torontu, protože Eda na dovolenou nemyslel ani v nejmenším. Jenže Daniel, kterého poznala v Edově třídě na karate, se zasloužil bezmála o zázrak. Pozval je oba do Algonquinského parku a Edu nakonec přece jen přemluvil ustavičným líčením výhod pro nácvik karate v divoké přírodě. Eda se pak podvolil, vzal si dovolenou na tři týdny a přijal jako úplnou samozřejmost také to, že se Daniel postará o dopravu svým džípem a že se s nimi podělí o svou kánoi, stan a proviant. Výměnou za svůj souhlas požadoval Eda bezpodmínečný tréninkový řád – čtyřicet minut kata ráno a devadesát navečer, třeba i na úkor vaření nebo osobní hygieny, a dávky snížil až tehdy, když se proti tomu Helena a Daniel vzbouřili. Pro něj, špičkového karatistu, usilujícího o získání třetího danu, to byla

v podstatě hračka, a přitom lehce zapomínal, že je Daniel nejen o deset let starší než on, ale hlavně že s tréninkem začal teprve loni. Bohužel, Helena věděla, že Eda, vůči svým žákům jinak velmi kamarádský a velkomyslný, nic tak těžko neodpouští jako to, co považuje za zradu principů a nedostatek sebekázně.

Jenže na dušezpytné analýzy naštěstí neměli čas. Terén byl členitý a vzdálenosti značné, chtěli toho zvládnout co nejvíce, a to znamenalo někdy i šestnáct hodin galejnické roboty. Cestovní plán měli jen přibližný, hodně spoléhali na intuici a překvapení doslova vyhledávali.

Třeba neklidné Big Crow Lake s rozervanými skalnatými břehy, na které dorážel příboj, jaký se dá vidět jen na moři. S vlnami a protivětrem zápasili celý den, jezero se jim zdálo nekonečné, když se kolem nich náhle setmělo a proud je vta- hoval do zlověstné soutěsky. Lemovaly ji dvě strmé věže, jako by to byla brána do středověkého hradu, a seversky ošlehané smrky na jejích vrcholcích připomínaly halapartny stráží. Pří- šerí způsobil černý bouřkový mrak, který se už už rozdíral o cimbuří. Bylo nutné přistát, kdekoliv a jakkoliv, třebaže se oba břehy ježily zátarasy a pastmi. Eda, přes všechnu svou sílu a odolnost, byl náhle k ničemu, vypadalo to zoufale, ale Daniel našel východisko. Zajel na obrovský, napůl potopený padlý kmen a jeho větve osekal tak, aby vytvořily opěry pro převrácenou kánoi. Stihl to v rekordním čase a vzápětí se na jejich improvizované přístřeší snesly projektily obrovských ledových krup.

Právě na tomto místě nakonec zůstali ještě další dvě noci, i když samozřejmě ne vsedě na kluzkém a vratkém kmeni. Pěší průzkum odhalil křišťálovou tůň, ukrytou za divokým nakupením ostrých, vodou neohlazených balvanů. Dostat tam kánoi nebyl lehký úkol, ale stálo to za to. Našli tam absolutně všechno – hluboký bazén, do něhož mohli skákat z různých výšek, travnatou mýtinu, posetou květinami, mezi nimiž He- lena poznala dokonce náprstníky a hořce, pryskyřici vonící

cedry, udržující rozestupy jako v anglickém parku. Nejpodvuhodnější ze všeho byl nejméně desetimetrový vodopád, který padal ze skalnatého převisu jako z gigantického chrlíče.

Helena si usmyslela, že na vrchol věže vyleze, kvůli vyhlídce i pocitu, že dosud úplně nezrezivěla. Co na tom, že s sebou neměla žádné vybavení, dokonce ani lano či skoby? Vždyť před rokem získala na pískovci první výkonnostní třídu a dostala se do družstva pro zájezd do italských Dolomitů. Známost s Edou to všechno rozbořila, do Itálie kvůli němu nejela, a dokonce musela přerušit studium.

Daniel se k ní přidal, měl v úmyslu prozkoumat z výšky následující úsek, protože jako jediný myslel na pokračování cesty. Eda se vymluvil, jasně, nedalo se od něj čekat nic jiného, jako vždy chtěl zůstat na místě a zkoušet svou kuši, které ovšem neřekl jinak než „crossbow“. Dal za ni tři sta dolarů, blázen, a s příznačnou zarytostí se rozhodl, že se během tří týdnů v divočině naučí dobře střílet. Na každém tábořišti si zřídil střelnici a pedantsky studoval dráhu každého vystřeleného šípu.

Nahoru se dostali poměrně snadno. Helena na Danovi viděla nevyřčenou obavu – ale jak dolů? – a bavila se tím, jak ji mužně zapuzuje.

Na vrcholu však na své starosti okamžitě zapomněl. Skaliska věže na protějším břehu jim připadla na dosah, zakrslé borovice se tam chovaly jako akrobati a stavěly na odiv svou odvahou, s níž se vykláněly nad propast. V závětří, jakoby pod ochranou mohutného hradu, se vypínaly impozantní jedle. Korunu jedné z nich právě rozvlnil přistávající bělohlavý orel. Dalekohledem zjistili, že v hnízdě dřepí sotva ochmýřený orlíček, když vtom první orel majestátně vzlétl a na jeho místo dosedl druhý, menší, čili samice, a orlíček dychtivě trhal cosi krvavého.

Nemohli odolat a zpětně si prohlíželi křivolakou pout', kterou po jezeře vykonali. Rozeklané útesy z této dálky a výšky

nevypadaly vůbec hrozně a měnily se ve strhující panorama-
tický obraz, který se dá vyfotografovat nebo nafilmovat, ale
skutečně vychutnat se musí jedině na místě.

Eda o hodně přišel, – řekl Dan suše, možná s nádechem
ironie.

On je to hodnej kluk, dře se jak kuň, on má hrozně málo
času, ale snes by mi modrý z nebe, kdybych si o to řek-
la, – Helena se vcítila do role advokáta.

A kde jste se vlastně poznali?

V tramvaji do Vršovic, – zasmála se. Hned na mě vybalil,
že je z Toronta, že vydělá v přepočtu víc než náš ministr a že
bych tam mohla odjet s ním.

Trik na české holky?

Vypadá to tak. Ale on to myslel smrtelně vážně. Prej to
byla u něj láska na první pohled.

A u tebe?

Já nevím, – vykoktala. Láska? On umí imponovat, to je
fakt, však víš, on je sportovec každým coulem, já jsem sice
dělala jiný sporty než on, ale docela dobře jsme si rozuměli,
a on mě zblblnul do karate, prej mám úžasný nadání.

To máš.

Ale houby. Já mám jen dobrou motorickou paměť a z gym-
nastiky mi zůstalo, že umím kopírovat dost složitý pohyby.

Plánujete svatbu? – zeptal se žertem.

Eda by se ženil hned. Jenže, – zaváhala – já mám trošku
dojem, že on myslí hlavně na sebe, že si tu lásku formuje
tak, aby mu vyhovovala, a jestli se moje představa náhodou
trošku neliší od té jeho, to ho ani nenapadne.

Helenko, co je podle tebe nejkrásnější věc, jakou život
může nabídnout? – zeptal se náhle, zdánlivě bez jakékoli sou-
vislosti. Já to myslím smrtelně vážně, – ujistil ji, když viděl
její rozpaky.

Láska, – řekla rozhodně. Láska a mateřství. Vědomí, že
člověk někomu pomoh, že zabránil zlu. A příroda, samo-
zřejmě. Ale teď je řada na tobě!

Láska, – opakoval podivně zatrpkle a odmlčel se. Pak nedotčená příroda a velké umění. Jak vidíš, – náhle změnil tón – ve dvou bodech ze tří se shodujeme. Je to málo nebo dost?

Já myslím, že je to dost.

Mě jen mrzí, – pokračoval –, že nedovedu dobře malovat. Představ si tu rozkoš postavit si tady stojan a hodit tohle všechno na plátno, a do toho ještě navíc vtělit to, co tady cítíme, co v nás ta scenérie vyvolává, jak je právě tady člověk hrozně rád, že se narodil jako člověk a ne jako zvíře.

Myslíš, že to nějaký malíř opravdu dokáže? – zeptala se opatrně.

Stoprocentně. Van Gogh to uměl a Cézanne taky a z Kanad'anů Thomson nebo Harris nebo MacDonald. Víš, že Skupina sedmi sem jezdila malovat? A víš, že Tom Thomson tady v Algonquinu zahynul?

Co se stalo? – zareagovala automaticky. Bylo zahanbující, že jméno, které Dan vyslovoval s takovým zanícením, jí vůbec nic neříkalo. Ale zdálo se, že si toho nevšiml.

To se nikomu nepodařilo vypátrat. Jeho tělo se nenašlo. Nejpravděpodobnější je, že se s ním převrátila kánoe v přeřích a že se utopil. Kdo ví, možná, že ho zabil blesk, anebo se taky mohl zabít při pádu ze skály...

Ale jak to, že se nenašlo ani tělo?

To mě překvapuje ze všeho nejmní, – zasmál se. V těchto lesích je spousta černých medvědů, a to nepočítám lišky, vlky, jezevce, rosomáky...

Brr, – otrásla se.

To je předsudek, – řekl kategoricky. Tom Thomson prostě vrátil své tělo přírodě, jako kterýkoli jiný tvor. K naší škodě je ovšem to, že mu bylo pouhých devětatřicet.

Ze závěru epizody jí nakonec zůstal pocit zahanbení. Když se totiž konečně odhodlali k sestupu, zjistili, že Danovy obavy byly oprávněné. Některý úsek by bylo hračkou slanit, ale slézat ho s tváří těsně u stěny, bez zrakové kontroly, prakticky jen nahmatávat vhodné pokračování nohama, to bylo